N°. 110. 1860.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is [illegible] het jaar; die van de Courant alleen f 20 [illegible] van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

WOENSDAG 9 MEI.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van den 5den Mei 1860, n°. 67, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, bij het corps ingenieurs, mineurs en sapeurs te benoemen, tot kapitein van de 3de klasse (naar ouderdom van rang) den 1sten luitenant *N. van Rhijn*, van het corps, werkzaam aan het Departement van Oorlog.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ITALIE.

Volgens de jongste berigten uit Turyn wordt Koning Victor Emanuel den 9den dezer aldaar uit de Romagna terug verwacht, terwijl de Sardinische Kamer van Afgevaardigden in hare zitting van den 4den dezer besloten heeft zich weder tot den 8sten Mei te verdagen, dewijl het aantal aanwezige leden niet groot genoeg was om besluiten te kunnen nemen. In die zitting is een schrijven van den generaal Garibaldi en van den heer Laurenti Robandi, de twee afgevaardigden van de stad Nizza, ingekomen, waarbij zij als zoodanig hun ontslag nemen. Zij zijn echter bij de te Turyn te houden verkiezing van eenige leden voor de Kamer, door de oppositiepartij tot candidaat gekozen.

De Turijnsche *Opinione*, een onderhandsch orgaan van den heer Cavour, zegt dat het Sardinische parlement denkelijk eerst in de tweede helft der loopende maand over het ontwerp van wet tot bekrachtiging van het verdrag, waarbij Savoye en Nizza aan Frankrijk zijn afgestaan, zal kunnen beraadslagen, terwijl Frankrijk volhoudt dat er geene reden tot het houden eener conferentie ter behandeling der zaak van Opper-Savoye bestaat, zoo lang dat verdrag niet zal geratificeerd zijn.

Koning Victor Emanuel heeft gedurende zijn verblijf te Bologna meermalen in het openbaar gesproken; hij liet daarbij telkens de verwachting doorstralen, dat hij door het tegenstreven van buitenlandsche vijanden zou worden genoodzaakt om nogmaals voor de zaak van Italie de wapenen op te vatten.

De houding der geestelijkheid in de Romagna jegens Koning Victor Emanuel is niet geheel zoo geweest, als hij gewenscht had. Van eene voor Sardinie gunstig gestemde zijde verneemt men, dat een aanmerkelijk deel van die geestelijkheid, misschien wel de helft, zich van deelneming aan de plegtige ontvangst heeft onthouden.

De bisschop van Forli in de Romagna heeft vijftien priesters in de uitoefening hunner bediening geschorst, omdat zij aan Koning Victor Emanuel bij een adres hunne verknochtheid hadden betuigd.

Te Modena is in de domkerk een tedeum ter eere des Konings gezongen; de aartsbisschop heeft het niet bijgewoond, maar Zijne Majesteit later zijne opwachting gemaakt.

— De Parijsche *Constitutionnel*, een onderhandsch orgaan van het Fransche gouvernement, waarschuwt de Italianen tegen de inblazingen der heethoofden, welke Koning Victor Emanuel aansporen om Venetie, den Kerkelijken Staat en Napels te veroveren. Naar de meening van dat blad zou de Koning daardoor Italie's zaak te gronde rigten, en behoort hij zich integendeel te bepalen tot bevestiging van hetgeen hij reeds heeft tot stand gebragt.

Verder verdedigt het genoemde blad den heer Cavour tegen de verwijten der Italiaansche heethoofden, welke hem van laauwheid beschuldigen omdat hij weigert de hand te leenen tot volle verwezenlijking van het denkbeeld van Italie's eenheid, en het wijst daarbij aan, hoe veel er onder de leiding van dien staatsman is tot stand gebragt.

„Na eene van de luisterrijkste omwentelingen, waarvan de geschiedenis gewaagt (zegt dat blad) is Sardinie thans in het onbetwiste bezit van eene bevolking van meer dan twaalf millioen zielen; het is een der Europesche rijken van den tweeden rang; en deze staat van zaken heeft de publieke opinie voor zich, terwijl de diplomatie er stilzwijgend in berust. Dit is zoo waar, dat het thans als een onregtvaardige aanval en schier als eene uitzinnige daad zou worden beschouwd, indien dat door den nationalen wil gestichte werk aangerand wierd. De Sardinische monarchie in haren tegenwoordigen omvang is dus reeds, door den roem en de vrijheid, een deel van het Europesche statenstelsel geworden."

FRANKRIJK.

De *Moniteur de l'Armée*, het dagblad van het Fransche ministerie van oorlog, geeft eene lijst van de troepen, welke dit jaar, onder het opperbevel van den maarschalk Mac-Mahon, in het legerkamp van Châlons, zullen vereenigd worden. Zij maken te zamen eene sterkte van nagenoeg zestig duizend man uit, en zullen, naar men verzekert, later welligt nog met twintig duizend man worden vermeerderd. In vroegere jaren heeft het legerkamp van Châlons nooit zoo veel troepen bevat.

— De Parijsche *Patrie* verklaart zich met warmte tegen Engelands voorstel om een scheepvaartverdrag aan te gaan waardoor de Engelsche handelsvlag in de Fransche havens van de differentiele regten ontheven zou worden. Naar de meening van dat ministeriele blad zou de Fransche handelsscheepvaart en daarmede ook de beste kweekschool van zeelieden voor de Fransche oorlogsvloot, alsmede de Fransche reederijen en scheepstimmerwerven te gronde gaan, indien de Fransche vlag van de onmisbare bescherming beroofd en eensklaps met de Engelsche gelijk gesteld wierd. Het genoemde blad voegt daarbij, dat de reeders en de kamers van koophandel in de voornaamste havens van Frankrijk beginnen dringende vertoogen tegen Engelands voorstel aan het keizerlijke gouvernement te zenden.

— De bisschop van Orleans, mgr. Dupanloup, heeft onlangs in een geschrift ter verdediging van 's Pausen wereldlijke magt, eenen van zijne ambtsvoorgangers, wijlen mgr. Rousseau, wiens gevoelen hem door zijne bestrijders tegengeworpen was, als eenen man van bekrompen verstand en van een laag karakter voorgesteld; en deswege door nabestaanden van den heer Rousseau aangeklaagd zijnde, is hij door het hof van Parijs van regtsvervolging ontslagen op grond dat het Fransche strafwetboek geene bepaling bevat, welke op het belasteren van dooden toegepast zou kunnen worden. Thans melden de Parijsche dagbladen, dat het gouvernement in die uitspraak niet berusten wil, maar de zaak aan de beoordeeling van het hof van cassatie heeft onderworpen. In geval dit hof zich vereenigt met de uitspraak waarvan cassatie gevraagd wordt, is het gouvernement, gelijk uit een artikel van den ministerielen *Constitutionnel* blijkt, voornemens, zulk eene wijziging of aanvulling der bestaande strafbepalingen betreffende laster aan de wetgevende kamers voor te dragen, dat de nagedachtenis der gestorvenen voor aanranding voortaan beveiligd kunne worden: dit toch wordt, zegt het genoemde blad, door het zedelijk gevoel volstrekt gevorderd.

— De *Moniteur de la Flotte*, het erkende orgaan van het Fransche ministerie van marine, deelt in zijn jongste nommer bijzonderheden mede betrekkelijk de expeditie der Westersche mogendheden tegen China. Daaruit blijkt dat die mogendheden in China eenigen doch kortstondigen tegenstand verwachten: naar de bij haar ontvangen berigten wilde de Tartaarsche generaal Sang-Kolinsing, die zoo veel invloed bij het krijgsvolk bezit dat het Chinesche hof raadzaam acht hem te ontzien, nog eenmaal aan den mond van den Peiho aan de buitenlanders het hoofd bieden, maar zou de Keizer, zoodra de strijd aldaar ten zijnen nadeele beslist was, aanzoek om den vrede doen onder aanbod om het verdrag van Tien-tsing alsnog te bekrachtigen. „Dat het Pekingsche hof in de daad alzoo gezind is — zegt het genoemde halfofficiele blad — schijnt door de in China ingewonnen narigten buiten twijfel te worden gesteld; en deze onderstelling is de grondslag, waarop het plan der Westersche mogendheden gebouwd is".

ZWITSERLAND.

Dezer dagen bragt de telegraaph berigt, dat het Zwitsersche gouvernement besloten had, de eedgenootschappelijke troepen, welke op de been gebragt en in het kanton Genève gelegerd waren toen het geschil betreffende Opper-Savoye opreës, binnen kort weder te ontslaan. Men maakte daaruit op, dat eene minnelijke vereffening van het geschil te Bern als aanstaande beschouwd werd. Doch volgens schrijven uit die stad van den 4den dezer zullen de troepen in het kanton Genève door andere worden vervangen, en schijnt de inlegering van eedgenootschappelijke troepen in dat kanton te zullen aanhouden zoo lang het geschil met Frankrijk niet beslecht zal zijn.

— Er is gemeld dat van Frankrijks zijde aangeboden zou zijn aan Zwitserland eene som van vijftig millioen francs te betalen, indien het eedgenootschap zijne aanspraak op het onzijdig verklaarde gedeelte van Savoye wilde laten varen. Thans verneemt men uit Bern, wat daarvan is: de Zwitsersche bewindslieden vernamen zijdelings en bij wijze van gerucht, dat er sprake van zulk eene schikking was; maar zij hebben daarop terstond officieel verklaard dat het Zwitserland in dezen niet om geld, maar om zijne veiligheid te doen was, en dat het eene verdedigbare grenslinie begeerde en deze niet voor geld wilde afstaan. Naar gemeld wordt is deze verklaring vervat in eene depêche aan den Zwitserschen gezant, welke dat gerucht ter kennis van het eedgenootschappelijke bewind had gebragt.

ENGELAND.

Een bij de Londensche *Times* ontvangen schrijven uit Aden van 18 April jl. zegt: „Wij vernemen dat eene Fransche stoomboot, beladen met al wat voor het stichten eener nieuwe nederzetting vereischt wordt,

te Réunion is aangekomen en binnen weinige dagen door een Fransch fregat zal gevolgd worden. Men zegt dat deze twee schepen naar Adul, op de kust van Abyssinie, bestemd zijn; doch het lijdt weinig twijfel, dat het eiland Disseh het eerste punt is hetwelk door onze bondgenooten in de Roode zee zal bezet worden."

SPANJE.

De amnestie, welke door Koningin Isabella bij besluit van den 1sten dezer is verleend, betreft niet enkel degenen welke aan de jongste beweging der Carlisten deel hebben genomen. Het eerste artikel van het besluit luidt aldus: »Er wordt algemeene en volkomene amnestie verleend aan alle personen zonder uitzondering, welke wegens eenigerlei vergrijp van politieken aard, gepleegd sedert het koninklijk besluit van 19 October 1856, in regten worden vervolgd of veroordeeld zijn of nog onder verantwoordelijkheid liggen."

Dit besluit is genomen op eene door al de ministers onderteekende voordragt van dezen inhoud: »Terwijl Uwe Majesteit, na de algemeene welvaart in hooge mate verlevendigd en de binnenlandsche rust op hechte grondslagen gevestigd te hebben, haar heldhaftig leger buiten 's lands voor Spanje's aangerande eer zag strijden; terwijl de natie vol erkentelijkheid met algemeene blijdschap toejuichte, en Europa de edele pogingen der Spaansche natie tot verheffing van Spanje's naam bewonderde, toen hebben hartstogten welke men ingesluimerd waande, en belangen welke geenen wortel in het gemoed der getrouwe bevolking hebben, droefheid verwekt onder Uwer Majesteits onderdanen en schrik onder de buitenlanders, die met genoegen getuigen waren van de gestadige en toenemende ontwikkeling, welke door eene wijze staatkunde aan al de kiemen van nationale welvaart gegeven werd.

»Eene zoo dwaze poging verdiende eene straf, welke voor altijd tot afschrikking zou strekken; doch het gouvernement, geleid wordende door Uwer Majesteits edele en grootmoedige inzigten, wil niet, dat de hand der wet op eenig punt van het Schiereiland door uitvoering van het onverbiddelijke vonnis der geregtigheid rouw verwekke, terwijl de viering van den verjaardag van een der roemrijkste feiten onzer geschiedenis op handen is, en terwijl de natie zich gereed maakt om het op zoo vele slagvelden met de zege bekroonde leger, een voorbeeld voor alle tijden van dapperheid, volharding en krijgstucht, met dankbare geestdrift te begroeten.

»Uwe Majesteit wil aanslagen, die wel laaghartig en hoogst strafwaardig zijn, maar alleen hebben gestrekt om de innige aaneensluiting tusschen de natie en den troon nogmaals te doen uitkomen, met den mantel uwer onuitputtelijke goedertierenheid bedekken. De ministers gelooven, dat Uwe Majesteit de edele en grootmoedige opwellingen van haar hart zonder gevaar voor eenig belang of voor eenig beginsel kan volgen, en alzoo een nieuw bewijs kan geven van vertrouwen op de gezindheid der natie en op de kracht en vastheid der dynastie."

BELGIE.

In de vorige week heeft het Belgische gouvernement aan de Kamer van vertegenwoordigers de begrooting van uitgaven voor het departement van buitenlandsche zaken over het jaar 1861 voorgedragen. In de toelichtende memorie wordt wederom betoogd, dat de oprigting van Belgische handelshuizen in ver afgelegen landen wenschelijk is. Daarin ziet het gouvernement een zeer doelmatig middel om den uitvoer van de producten der Belgische nijverheid te bevorderen; en het stelt uit dien hoofde voor, jongelieden, welke aanleg voor den handel hebben, door rijkstoelagen in staat te stellen om buiten 's lands te reizen, ten einde zich verder te bekwamen en vervolgens in andere werelddeelen aan het hoofd van Belgische kantoren te kunnen staan. Tot uitvoering van dit denkbeeld vraagt het gouvernement voor de dienst van 1861 eene som van 25,000 francs. Verder vraagt het eene gelijke som van 25,000 fr. om een consulaat-generaal in China te kunnen oprigten.

NASCHRIFT.

PARIJS, 8 Mei. Aan het Wetgevend Ligchaam is een keizerlijk besluit medegedeeld, wijzigingen behelzende in het bij dat ligchaam aanhangige wets-ontwerp betrekkelijk de regten op suiker en koffij.

De *Constitutionnel* had gisteren avond gemeld dat Garibaldi naar Sicilie vertrokken is; dit berigt is uit de heden morgen verschenen ochtenduitgave van dat blad weggenomen.

De *Patrie* van gisteren, gewag makende van het vertrek van Garibaldi met eene gewapende bende naar Sicilie, zegt dat deze onderneming gelijk staat met zeerooverij, en voegt er bij dat het Sardinische gouvernement aan de Sardinische oorlogsschepen, die zich in de wateren van Sicilie bevinden, bevel gezonden heeft om alle gewapende aanvallen van personen, zich bevindende op schepen onder Sardinische vlag, met nadruk tegen te gaan.

LONDEN, 8 Mei. In de zitting van het Lagerhuis van gisteren heeft Lord John Russell op eene interpellatie van den heer Hadfield verklaard, dat met Turkije geene onderhandelingen geopend waren over eene herziening der tusschen de beide landen bestaande handelsovereenkomsten, noch omtrent de Turksche wetgeving betrekkelijk de vreemdelingen.

In de zitting van het Hoogerhuis heeft lord Granville verklaard, de latere briefwisseling met Frankrijk over de neutraal verklaarde districten van Savoye niet te kunnen mededeelen, waarop de markies van Clanricarde zijne motie tot mededeeling van die briefwisseling introk.

MUNCHEN, 7 Mei. Den 15den dezer zal Koning Lodewijk naar Weenen vertrekken. Men houdt het daarvoor dat deze reis van den bejaarden vorst met de staatkunde in verband staat.

MARSEILLE, 7 Mei. Volgens berigten uit Rome van den 5den werden te Ancona over Triëst duizend Ieren verwacht, die voor het pauselijke leger dienst genomen hebben. Dezelfde berigten spreken de tijding tegen, dat de heer de Corcelles door den Paus tot minister zou worden benoemd; die heer zal weldra naar Frankrijk terugkeeren.

ROME, 8 Mei (medegedeeld door Reuters agentschap). Het gerucht van het vertrek der Franschen uit Rome is ongegrond.

De heer Grammont heeft aan den Paus verklaard dat Frankrijk zijne troepen niet zou terugroepen, dan wanneer Zijne Heiligheid zelf verklaarde dat dit zonder gevaar kan geschieden.

MARSEILLE, 8 Mei. Uit Sicilie zijn geene regtstreeksche tijdingen ontvangen.

Brieven uit Napels verzekeren dat de opstand in het binnenste van het eiland voortduurt.

Te Palermo is de staat van beleg opgeheven, maar de krijgsraad is permanent verklaard, en de handel verlevendigt zich niet.

De generaal Salzano heeft 5000 man versterking aangevraagd ten gevolge van het gerucht van Garibaldi's landing.

De secretaris van den Graaf van Syracuse is verbannen.

Te Napels laat de regering meel en brood tegen verminderde prijzen verkoopen.

WEENEN, 8 Mei. Het gerucht, dat de heer von Metternich zou opgehouden gezant van Oostenrijk te Parijs te zijn, is onjuist.

De plegtige opening der zittingen van den versterkten rijksraad zal over acht dagen of daaromstreeks plaats hebben. De processen-verbaal van zijne zittingen zullen in de *Wiener Zeitung* openbaar gemaakt worden.

MADRID, 7 Mei. De Graaf van Montemolin en zijn broeder hebben heden Tortosa verlaten. Zij zullen op de stoomboot *Colon* scheep gaan; waarheen, is onbekend.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'SGRAVENHAGE, *den 8sten Mei* 1860.

Volgens opgaven van het Ministerie van Finantien is aan de verschillende kantoren van 's Rijks accijnsen over de maand April op nieuwe rekening ontvangen aan suikeraccijns een bedrag van *vijftien duizend zes honderd negen en zestig gulden, acht en zeventig cents* (15,669.78).

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden heeft de heer van Wintershoven zijne vroeger aangekondigde interpellatie gedaan betrekkelijk de sluiting van de Zuid-Willemsvaart. Hij verklaarde zich bij dit punt te zullen houden, en ze niet in betrekking te brengen met de quaestie der aftappingen van het Maaswater enz., daar dit onderwerp langs een anderen weg bij de Kamer aanhangig was gemaakt.

Daarop schetste hij het belang van het bedoelde kanaal voor handel en scheepvaart, gaf op welke voorschriften er bestonden voor de regeling der sluiting, welke strekken moest om gelegenheid te geven tot het doen van benoodigde herstellingswerken, en zulks in overeenkomst met het naburig Belgie.

In dit jaar is de sluiting bevolen gedurende Junij en Julij, een hoogst ongelegen tijdstip, waarbij niet was acht geslagen op de bezwaren, voor belanghebbenden daardoor te ontstaan. Deskundigen hadden daarenboven beweerd dat de nu vereischte werken binnen drie weken konden in orde gebragt zijn, mits men daarvoor goede maatregelen voorbereid had. Daar men de bevoegde autoriteiten over een en ander niet geraadpleegd had, en de belangen van velen gedurende een groot tijdvak benadeeld werden, had deze zaak veel verwondering gebaard, en om die reden had hij zich tot taak gesteld inlichtingen deswege te vragen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken zeide liever gewenscht te hebben dat men zich tot het vragen van ophelderingen bepaald, en het oordeel opgeschort hadde tot dat men de verlangde inlichtingen zou hebben verkregen. De quaestie der aftappingen daarop behandelende, gaf hij op wat vroeger hieromtrent had plaats gehad, en trad vervolgens in eenige beschouwingen over de overeenkomst van 1851 met Belgie, waarbij bepaald is dat jaarlijks die aftapping zou geschieden. Naar die voorschriften was steeds gehandeld; doch meermalen waren bij deze Kamer deswege klagten opgerezen, waarop de Regering steeds naar de regeling van 1851 verwezen had, gelijk onder anderen blijken kon uit de Memorie van Beantwoording op het Voorloopig Verslag omtrent de Staatsbegrooting voor 1853, zijnde men steeds bereid geweest om te zien in hoever het mogelijk zou wezen in het belang van handel en scheepvaart omtrent eene andere regeling der zaak overeen te komen met Belgie, hetwelk hierin een ander belang dan Nederland voorstond. Overgaande tot de behandeling van hetgeen nu ter sprake werd gebragt, herinnerde hij dat reeds in twee jaren geene stremming had plaats gehad; in 1858 was reeds aangekondigd, dat van de zijde van Belgie in dat jaar de sluiting zou worden verlangd, en deze had niet kunnen geweigerd worden. Omtrent het tijdstip van sluiting deelde hij mede, dat de kamers van koophandel te Maartricht en van 's Hertogenbosch reeds vroeger, en wel in 1851, geraadpleegd waren geweest. Naar de van die Kamers ontvangen berigten was juist gebandeld. De bewering dat de vastgestelde stremming nu te lang zou wezen, achtte hij niet aannemelijk: daar de daar te stellen werken van dien aard waren, dat het veel inspanning zou kosten om deze binnen zes weken ten einde te brengen. Waar de arbeid in het kanaal voltooid was, zou het water weder worden ingelaten. Ten slotte deed hij uitkomen hoe moeijelijk het was geweest om het nu gekozen tijdstip voor de sluiting vast te stellen, aangezien Belgie die liever later zou hebben zien plaats gehad. Tot geruststelling der Kamer kondigde hij aan, dat niet vóór 1864 eene nieuwe aftapping zou behoeven te geschieden.

De heer van Wintershoven merkte op dat de toestand van 1860 een andere was dan die van 1851, waarop de kamers van koophandel en fabrieken te Maastricht en 's Hertogenbosch waren gehoord, gelijk de Minister had aangetoond. Nu echter waren de omstandigheden veranderd, en om die reden hadden de bedoelde kamers weder moeten geraadpleegd worden. Verder meende hij te mogen blijven volhouden zijne bewering dat de werken in minder tijd zouden kunnen worden afgedaan, dan nu het geval zou wezen. Hij hoopte dat de quaestie der aftappingen op bevredigende wijze mogt werden opgelost, en dat de sluiting voortaan alleen zouden plaats hebben voor een tijd uitsluitend noodig voor het herstel van werken.

De heer Meylink verklaarde verpligt te wezen tweeërlei bedenkingen te opperen. Bij eigen ondervinding was hem gebleken dat steeds gedurende de stremming van de zijde van Belgie werken werden aangelegd die met aftappingen in verband stonden; zoodat zij zich niet uitsluitend tot het kanaal bepaalden, hij duchtte, dat men ook gedurende deze sluiting plannen van anderen aard dan alleen herstel van werken of schoonmaken van het kanaal op het oog had in overeenstemming met de bekende oorzaken hier te lande, omtrent welk punt hij aanraadde de noodig inlichtingen te doen inwinnen.

Een tweede punt waarop hij wees was de groote benadeeling welke uit de overdreven lange sluiting voor Nederland zou ontstaan niet alleen

voor handel en scheepvaart, maar ook door de overvloeijingen die nog jaarlijks in Noordbrabant plaats hebben, gelijk hij in bijzonderheden aantoonde. Hij eindigde met het verzoek tot den Minister te rigten dat deze mogt goedvinden maatregelen te nemen die er toe leiden konden om de betrekkelijk dat onderwerp reeds lang aangehevene klagten te doen eindigen; en als een eerste stap wenschte hij wel dat bewerkt wierd dat de sluitingen voortaan niet zoo lang duurden als nu het geval weder was.

De Minister van Binnenlandsche Zaken beantwoordde nog de beide vorige sprekers, en toonde aan dat er tusschen de jaren 1851 en 1860 geen verschil kon wezen met betrekking tot dit punt; de kamers van koophandel waren niet gehoord, omdat het niet noodig was na haar een- deswege te hebben geraadpleegd, ook niet omtrent den duur der sluiting, omdat dit eene zaak was waarover de Waterstaat te oordeelen had. Dat oordeel was gevolgd, en aangezien deskundigen hierin uitspraak hadden gedaan, had hij zich niet bevoegd geacht een korteren tijd voor sluiting te bepalen. Den heer Meylink deed hij gevoelen, dat het door dezen aangevoerde niet in onmiddellijk verband met de nu behandelde zaak stond, en alzoo niet voor dadelijke beantwoording vatbaar was; gevende hij echter de verzekering, dat hij van de door dezen vermelde bijzonderheden nota nemen zou, ten einde daarvan ter gelegener tijd gebruik te maken.

Hiermede liep deze interpellatie af.

Nadat de heer Wybenga op eenige adressen verslag had uitgebragt, werd behandeld de vraag, of het voorstel van den heer Sloet tot Oldhuis omtrent de afkoopbaarheid der tienden aan eene nadere overweging zal worden onderworpen.

De heer Sloet tot Oldhuis trad in eenige beschouwingen over den inhoud van het verslag nopens de voorloopige overweging in de afdeelingen. Daarbij toonde hij aan, dat het niet in zijne bedoeling heeft gelegen de Kamer door de tweede aanbieding van dit voorstel te verrassen noch het ontwerp andermaal onveranderd aan de Kamer te doen toezenden, daar het van de Vergadering afhing het voorstel gewijzigd of ongewijzigd aan te nemen. Hierbij ging hij na welke verandering het oorspronkelijk voorstel bij de eerste behandeling had ondergaan, hetgeen hij zich niet had aangetrokken, zoo slechts de zaak haar beslag mogt erlangen. Verandering zou het ontwerp kunnen ondergaan, vooral met betrekking tot de beslissing, te nemen ten aanzien van de oude en nieuwe tienden, en van den maatstaf voor den afkoop, welk laatste punt, gelijk het bij het aan de Eerste Kamer toegezonden ontwerp was vastgesteld, het hoofdbezwaar bij die Kamer tegen de aanneming was geweest. Verder kon hij niet toegeven dat de bij zijn voorstel gevoegde Memorie van Toelichting alleen als eene pleitrede tegen de Eerste Kamer zou aan te merken wezen, gelijk in het Verslag der Commissie van Rapporteurs werd aangemerkt. Bij de behandeling der zaak in die Kamer waren nieuwe argumenten aangevoerd, welke op de verwerping aldaar invloed hadden kunnen uitoefenen, en deze had hij noodig geoordeeld te behandelen bij eene nieuwe indiening van zijn voorstel. Ten derde wederlegde hij het denkbeeld, dat de omstandigheden niet veranderd zijnde, eene nieuwe behandeling dezer aangelegenheid niet noodig zou wezen. De omstandigheden waren zijns inziens wel veranderd: de graanprijzen waren veranderd: de wetenschap was vooruitgegaan; vele der tiendheffers waren reeds tot andere gedachten gekomen; de tijdgeest was in dit opzigt gewijzigd; de Eerste Kamer had gelegenheid gehad de gevolgen harer afstemming van het eerste voorstel na te gaan. Die Kamer, had men gezegd, mogt men niet dwingen, om andermaal deze zaak in overweging te nemen. Dwang wilde hij niet uitoefenen, maar even als die Kamer geroepen zou worden om nader andere wets-ontwerpen over de tariefsherziening en de spoorwegen, ook door haar verworpen, te onderzoeken, zoo mogt die Kamer toch ook wel over zijn voorstel andermaal gehoord worden.

Het vasthouden aan een denkbeel, welks verwezenlijking men in het belang van het land noodig oordeelt, geloofde hij niet afkeurenswaardig te wezen, en moest niet met den naam van drijven, gelijk het verslag opgaf, bestempeld worden. De hoofdgedachte in het verslag was, meende hij, dat de Eerste Kamer het voorstel niet zullende aannemen, de zaak moest blijven rusten. Die gedachte kon hij niet goedkeuren, aangezien onvermoeid voorttreden op den ingeslagen weg alleen er toe leiden kon om het beoogde doel te bereiken. Om die reden mogt hij ook niet toegeven de bewering, dat in de Tweede Kamer het geschil een einde moest nemen, te minder na al hetgeen ten opzigte van het tiendwezen is voorgevallen, hetgeen hij in eenige bijzonderheden naging. Op dit oogenblik mogt de Tweede Kamer den strijd niet opgeven, hoe groot ook de tegenstand van eene andere zijde mogt wezen. Groote hervormingen konden niet dan met groote krachtsinspanning verwezenlijkt worden, hetgeen onder anderen uit de geschiedenis van Engeland, naar zijn inzien, in onderscheidene omstandigheden, aangetoond kon worden. Om deze en andere aangevoerde redenen, hoopte hij dat de Kamer er toe mogt besluiten dat zijn voorstel in nadere overweging mogt worden genomen, te meer daar er overvloedig tijd was om dit belangrijk onderwerp in behandeling te nemen.

De heer van Nispen van Sevenaer verklaarde het gevoelen voor te staan dat de afschaffing der tienden een pligt was en dat wel in het belang van den tiendheffer. Op billijke wijze moest nu deze zaak verder gaan, en daarmede niet tot een minder gunstig oogenblik gewacht worden. De zaak was nu eenmaal voorgesteld, en bij den door hem geuiten wensch dat dit punt tot eene minnelijke schikking mogt gebragt worden, zou hij zich voor het nader in overweging nemen van het voorstel verklaren.

De heer van der Linden herinnerde tegen het oorspronkelijk voorstel gestemd te hebben, omdat hij het niet goed keurde en onregtvaardig vond. Alhoewel hij bij eene nadere behandeling van dit voorstel er weder tegen zou stemmen, wilde hij zich echter niet verzetten tegen het denkbeeld om het in overweging te nemen.

Daarop werd de vraag in stemming gebragt, of het voorstel nader in overweging zou genomen worden, welke vraag met 42 tegen 14 stemmen in toestemmenden zin werd beslist.

Tegen het nader in overweging nemen hebben gestemd de heeren: Mackay, Hoffman, Heemskerk Bzn., Poortman, Hoynck van Papendrecht, Duymaer van Twist, van der Poel, de Kempenaer, ter Bruggen Hugenholtz, Taets van Amerongen, van Hoëvell, Olivier, Dirks en de Voorzitter.

De Minister van Justitie gaf daarop eenige inlichtingen op de aanmerkingen gemaakt in het eindverslag omtrent het wets-ontwerp tot verhooging der begrooting wegens den arbeid der gevangenen over 1859. De eerste betrof de vermeende ongelijkheid in de regeling van het arbeidsloon in de verscchillende gevangenissen voor dezelfde soort van werk door gevangenen verrigt. Dergelijke ongelijkheid, zoo als hij deed opmerken, bestond niet, wel verschil in de verdiensten, voortspruitende uit het verschil van de hoeveelheid werk van dezelfde soort in iedere gevangenis verrigt, en uit het verschil van kortingen op het loon, hetgeen een punt van onderzoek zou uitmaken.

De tweede opmerking betrof de uitbreiding van arbeid in de gevangenissen en concurrentie met de particuliere industrie. Hieromtrent toonde hij aan hoe noodig het was arbeid aan gevangenen te bezorgen, zoo gedurende hunne gevangenisschap als na hun ontslag.

De derde opmerking eindelijk raakte de vraag of de uitbreiding van kleermakersarbeid te Leeuwarden en Hoorn moest leiden tot eene blijvende vermeerdering van personeel. Gelijk hij deed uitkomen, was die uitbreiding slechts tijdelijk geweest. Hierbij trad hij in eenige bijzonderheden omtrent het in het verslag behandelde punt, uit welke besparingen de belooningen der tijdelijke bedienden gedeeltelijk zijn gekweten.

De heer de Brauw behandelde nader de quaestie van den arbeid in de gevangenissen en concurrentie met de particuliere nijverheid bij buitengewone bestellingen. Dien buitengewone arbeid achtte hij beter over te laten aan de particulieren, en in dien zin moest ook de opmerking in het verslag opgenomen worden.

De Minister van Justitie constateerde het feit dat bij buitengewone bestellingen de particuliere industrie voor vier tiende gedeelte in aanmerking kwam. Voor het overige verklaarde hij niet te willen treden in zaken waarvan de regeling vóór zijn optreden had plaats gehad, zullende bij latere regeling nader op deze aangelegenheid gelet worden.

Het wets-ontwerp gaf geene aanleiding tot het voeren van verdere beraadslagingen, waarna het met algemeene (57) stemmen werd aangenomen.

De heer Elout van Soeterwoude vroeg daarop, na daartoe van de Kamer verlof ontvangen te hebben, aan den Minister van Justitie eenige inlichtingen omtrent de invoering van het nieuwe tarief van criminele justitie-kosten, dat bepalingen inhield strijdig met de belangen der justitiabelen en justitie, en die niet alleen bij besluit konden ingevoerd worden; weshalve hij het betreurde dat de regterlijke collegien hierop niet waren gehoord. De invoering van dat tarief wenschte hij, in verband met de regterlijke organisatie, nog verschoven te zien.

De Minister van Justitie toonde aan dat hij bij zijn optreden de zaak geregeld had gevonden om te worden ingevoerd met 1 Julij aanstaande. Vele bezwaarschriften waren daaromtrent bij hem ingekomen; een voorloopig onderzoek had hem doen zien dat vele van zeer gewigtigen, anderen van overdreven aard waren. Door die bezwaren zou hij zich niet hebben laten bewegen het tijdstip van invoering te verschuiven, maar wel door de omstandigheid dat hij voornemens was een nieuw ontwerp van regterlijke inrigting in te dienen. Zoo dit aangenomen werd dan zou eene herziening van het Wetboek van Strafvordering moeten volgen, hetgeen al weder op het tarief van invloed moest wezen. Zoo ook had zijn voorganger aanvankelijk gedacht, ofschoon deze later tot andere denkbeelden was gekomen. In overeenstemming met deze gevoelens had hij een besluit geconstrasigneerd de strekking hebbende om de invoering tot gelegener tijd uit te stellen.

Hierna nam de Kamer in overweging de conclusie van het rapport der Commissie, die onderzocht had de nota van nadere mededeelingen en inlichtingen op het verslag van de Kamer betrekkelijk het verslag van het beheer en den staat der kolonien over 1856, strekkende die conclusie om de ontvangen inlichtingen voor kennisgeving aan te nemen en den Minister van Kolonien daarvoor haren dank te betuigen. Die conclusie werd zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

In deze zitting heeft de heer van Akerlaken het berigt ingezonden dat hij, door de aanneming van een bezoldigd staatsambt, heeft opgehouden lid der Kamer te zijn.

Tevens is ingekomen eene Koninklijke boodschap ten geleide van een wets-ontwerp betrekkelijk eene nieuwe regterlijke inrigting, alsmede een aantal verzoekschriften onder welke ook betrekkelijk den aanleg van eenen spoorweg van Scheveningen over 's Gravenhage naar Gouda.

De heer van Hoëvell vroeg verlof om de Kamer te onderhouden over een onderwerp diep grijpende in particuliere belangen en in het algemeen belang, namelijk de regeling der cultuurcontracten op Java. Aanvankelijk dacht hij dat daartoe gelegenheid op heden zou wezen bij de behandeling der conclusie van het boven reeds vermeld verslag. De Kamer echter niet willende overvallen, wenschte hij aangaande deze aangelegenheid vragen aan de Regering te doen op eenen daartoe door de Kamer nader te bepalen dag. De Kamer heeft dat verlof verleend, en aan het einde der zitting den dag der interpellatie vastgesteld.

De heer Betz heeft verslag uitgebragt op het regeringsverslag betrekkelijk de werkzaamheden van de Algemeene Rekenkamer over 1858, zullende over de voorgestelde conclusie nader worden beslist.

Aan de Kamer is medegedeeld dat in de afdeelingen onderzocht zijn:

1. het wets-ontwerp tot wijziging en nadere vaststelling van hoofdstuk X der Staatsbegrooting voor 1859;
2. dat tot verhooging van hoofdstuk X der Staatsbegrooting voor 1860;
3. die betrekkelijk de afschaffing der slavernij in West-Indie.

Tot rapporteurs zijn benoemd:

voor het eerstvermelde, de heeren, Lycklama à Nyeholt, Bots, Slicher van Domburg, Delprat en van Franck;

voor het tweede, de heeren: Lycklama à Nyeholt, Gevers Deynoot, Dullert, Bots en van Franck;

voor de derde, de heeren: Betz, Heemskerk Bzn., Gevers Deynoot, Olivier en van Bosse.

De Commissie voor het wets-ontwerp tot amortisatie en inkoop van nationale werkelijke schuld heeft daaromtrent haar eindverslag uitgebragt. De Kamer heeft met 45 tegen 10 stemmen beslist dat dit wets-ontwerp zal behandeld worden op aanstaanden Donderdag, des voormiddags ten elf ure, en dat daarna de interpellatie van den heer van Hoëvell zal plaats hebben.

Aan het einde der zitting heeft de Commissie voor de verzoekschriften, bij monde van de heeren Tutein Nolthenius en Heemskerk Azn., op eenige adressen verslagen uitgebragt, met welker conclusien de Kamer zich achtereenvolgens vereenigde.

WATERHOOGTE IN DE HOOFD-RIVIEREN.

Mei.	Rivieren.	Waarnemings-punten.	Rivierhoogte boven of beneden Amst. peil.	Rivierhoogte boven of beneden de nul der oude schaal.	Tijdstip.	In 24 uren. gewassen.	In 24 uren. gevallen
8	Boven-Rhijn. . .	*Keulen*,	+ 39.23	+ 3.38	8 ure	0.27	„
7	Waal.	*Nijmegen*,	+ 8.93	+ 2.71	8 „	0.01	„
7	Neder-Rhijn.	*Arnhem*,	+ 8.87	+ 1.96	8 „	0.02	„
7	Geldersche IJssel.	*Westervoort*,	+ 9.41	+ 2.04	8 „	„	„
7	Boven-Maas	*Maastricht*, (brug)	+ 42.78	+ 0.58	8 „	„	0.01
7		*Maastricht*, (hoofdsluis)	+ 42.20	„	8 „	„	0.01
„		*Grave*,	„	„	„ „	„	„
7	Nieuwe Maas	*Brielle* H. W.	+ 0.78	„	4 u. 30 m.	„	0.08
		Brielle L. W.	— 0.78	„	1 u. 15 m.	„	0.08

Rijks Japansch Museum von Siebold.

De afdeeling der VERGELIJKENDE VOLKENKUNDE, die een belangrijk deel uitmaakt van de verzameling door jhr. PH. FR. VON SIEBOLD bijeengebragt, is thans wederom behoorlijk ten toon en, even als de overige afdeelingen die uitsluitend JAPAN betroffen, voor algemeene bezigtiging opengesteld.

Wij achten het daarom niet ongepast, omtrent de inrigting, welker naam aan het hoofd van dit opstel is geplaatst, eenige bijzonderheden en toelichtingen mede te deelen, die voor de bezoekers van het Museum niet geheel overbodig zullen zijn, en die bij de zoo zeer vermeerderde belangstelling in het, thans voor de geheele wereld ontsloten, nog weinig gekende en toch zoo uitnemend veel wetenswaardigs bevattend Japan, met een gunstig oor zullen vernomen worden.

Ofschoon ons vaderland zoo vele jaren eene betrekking met Japan had onderhouden, was het echter tot aan het tweede vierde gedeelte der thans loopende eeuw nog niet in het bezit van eene eenigermate volledige, stelselmatig bijeengebragte en wetenschappelijk geordende verzameling van voorwerpen uit dat zonderlinge en merkwaardige land. Kooplieden, gezagvoerders van schepen, reizigers bragten dikwerf voortbrengsels van kunst of nijverheid van hunne togten naar die gewesten mede; als handelsartikelen kwam geregeld, ten gevolge van de jaarlijksche verzendingen naar Batavia, een zeker aantal dier voorwerpen van eene bepaalde soort aan de markt; maar zij werden slechts als zeldzaamheden geschat, tot pronkstukken in de woningen, hier en daar als bruikbaar huisraad, beschouwd en gebezigd, terwijl alleen of hoofdzakelijk nog onbewerkte stoffen, en deze betrekkelijk maar weinige, als nuttig voor de Europesche nijverheid gewaardeerd en gezocht werden. In het KONINKLIJK KABINET VAN ZELDZAAMHEDEN, OP HET MAURITSHUIS te 's GRAVENHAGE, was, door een niet onaanzienlijk aantal van Chinesche en Japansche voorwerpen, afkomstig van den heer ROYER, de grond gelegd voor eene verzameling, die, vooral met betrekking tot China, eenen rijken schat omvatte, en sedert het kabinet een eigendom van het Rijk werd, door aankoopen nu en dan werd uitgebreid. Vooral echter werd zij voor de kennis van de voortbrengselen der Japansche beschaving belangrijk, toen de verzamelingen van JOH. COCK BLOMHOFF, in 1824, en van VAN OVERMEER FISCHER, in 1831, aan haar werden toegevoegd. Maar hoeveel merkwaardigs en hoeveel kostbare en zeldzame zaken zij moge bezitten, zij levert geen, ook slechts maar eenigzins volledig overzigt van hetgeen wij behoeven, om ons van de zeden, gewoonten en gebruiken, den trap van de beschaving en de wetenschappelijke ontwikkeling der bewoners, een getrouw en levendig beeld te vormen. Bovendien ontbrak tot nog toe de gelegenheid om de verzamelde bouwstoffen tot elkander gebragt, naar een goed stelsel gerangschikt, ten toon te stellen. Zij waren te veel met vreemdsoortige voorwerpen in aanraking gekomen om een hooger standpunt in te nemen dan dat van zeldzaamheden, meer geschikt tot voldoening van de nieuwsgierigheid en liefhebberij, dan van de behoefte naar degelijke kennis en grondig onderrigt. Dat hier bedoelde, hoogere standpunt werd eerst bereikt, aan die behoefte werd eerst voldaan en wel op de meest volledige wijze, door den heer PH. FR. VON SIEBOLD, die er in slaagde om, gedurende zijn zevenjarig verblijf in Japan, van 1823 — 1830, naar een vooraf vastgesteld plan, een geheel bijeen te brengen, zóó volkomen, zóó uitmuntend gekozen, dat wij betwijfelen, of het mogelijk zoude zijn, ook thans, nu de slagboom, die Japan gesloten hield, is opgeheven, eene tweede, in al hare deelen gelijke verzameling te vormen. Zeker althans zouden enkele reeksen, ook tegen aanzienlijke offers, in Japan zelf niet meer kunnen verkregen worden. Wij doelen hier vooral op de handschriften en boeken, de teekeningen en de zeldzame en volledige verzamelingen van in Japan gebruikte munten en gedenkpenningen van de vroegste tijden tot op onze dagen. Maar het was niet alleen tot Japan dat de heer VON SIEBOLD zijne bemoeijingen bepaalde; hij strekte die ook uit tot de aan Japan cijnsbare landen, de Lioe-kioe eilanden, het schiereiland Koraï, Jezo en de zuidelijke Kurilen; van daar tot Siberie, de Kalmuken en Bureten, ten noorden van het Baikal-meer, en de Russisch-Amerikaansche bezittingen. En toen zich eene geschikte gelegenheid aanbood om, door den aankoop van eene, evenzeer wetenschappelijk gevormde ethnographische verzameling, van wijlen den bekenden reiziger MACKLOT zijne bouwstoffen voor het gebied der vergelijke volkenkunde te verrijken, liet hij zich deze gelegenheid niet ontglippen en nam ook een voornaam gedeelte van onzen Oost-Indischen Archipel in den zich steeds verwijdenden kring zijner ethnographische bemoeijingen op. Later ging hij voort, om dien kring achtereenvolgens en van lieverlede over de eilanden tusschen Zuid-Azie en Amerika uit te breiden; en zoo werden ook bijdragen van Nieuw-Britannie, Nieuw-Zeeland, de Schippers-eilanden, Noekahiwa, en Haïti aan de verzameling toegevoegd.

In 1837 ging de geheele verzameling over aan het Rijk, tegen eene koopsom, waarvan het bedrag door eene daartoe benoemde commissie van deskundigen, in overleg met den heer VON SIEBOLD, was vastgesteld, en werd hare bewaring en het verantwoordelijk toezigt opgedragen aan den vroegeren eigenaar, in wiens fraaije woning op het Rapenburg te Leiden, haar, tegen eene billijke schadeloosstelling, eene ruime verblijfplaats aangewezen bleef, en haar inhoud tevens onbelemmerd voor hem beschikbaar was, ten behoeve van de voortzetting en voltooijing zijner wetenschappelijke werken over Japan.

Een min gunstige staat van zaken ontstond, toen de heer VON SIEBOLD in 1838 de beneden verdieping van zijne woning aan de studenten der hoogeschool als societeit verhuurde. De voorwerpen, die voor een gedeelte in de beneden vertrekken geplaatst waren, en in die meerdere ruimte zich op het voordeeligst vertoonden, moesten nu alle naar de hoogere verdieping worden overgebragt, en ofschoon ook daar ruime vertrekken en gangen niet ontbreken, moest het toch ieder, die den toestand vóór en ná die verplaatsing had kunnen vergelijken, in het oog vallen, dat de verzameling er althans niet bij gewonnen had. Bovendien was het niet aan te nemen, dat de bestemming, die nu aan het beneden gedeelte van het gebouw gegeven werd, bestaanbaar was met de volledige veiligheid van eene zoo kostbare en geheel eenige rijksverzameling; en viel het niet te ontkennen, dat de toegang door eene studenten-societeit voor een gemengd publiek niet geheel en al boven bedenking bleef.

Deze twee gewigtige bezwaren werden eenige jaren later opgelost, toen in 1844 de studenten hunne societeit naar een ander gebouw verplaatsten en de heer VON SIEBOLD de benedenverdieping en ook eenige bovenvertrekken aan den hoogleeraar REINWARDT verhuurde. De verandering geschiedde evenwel niet zonder een nieuw bezwaar ten nadeele van de verzameling, daar de voorwerpen uit de ontruimde kamers, tusschen en bij de andere, in de overblijvende vertrekken ingeschikt moesten worden, en voor de goede tentoonstelling van vele belangrijke zaken, niet minder dan aan de vrije beweging der bezoekers, wel eenige belemmering werd te weeg gebragt. In 1847 ging de geheele woning door koop en eigendom over aan den hoogleeraar REINWARDT; en moest de verzameling overgebragt worden in een kleiner, insgelijks aan den heer VON SIEBOLD toebehoorend huis in de Paardesteeg. Dit huis werd, voor zoover de plaatselijke gesteldheid en de beschikbare ruimte het toelieten, tot berging en tentoonstelling ingerigt, en tevens daarin door den heer VON SIEBOLD eene woonplaats aangewezen voor den bediende, wien hij met het bewaken, het schoonhouden van en het rondleiden van bezoekers door de verzameling had belast. Ook deze verandering was geene verbetering. Het pand bood veel te weinig ruimte aan, het was slecht onderhouden, een groot gedeelte, waar het voornaamste van de verzameling plaats moest erlangen, was, zoo als naderhand bleek, zeer vochtig en bovendien niet genoeg beveiligd tegen doorlekking, bij plotseling losbarstende regenbuijen of wegdooijende sneeuwophoopingen. Aan eene tentoonstelling van een aanzienlijk gedeelte, dat der vergelijkende ethnographie, kon zelfs niet worden gedacht; zoodat die voorwerpen op elkander op een achtervertrek, met ruwe, hier en daar zelfs gespleten wanden, eenige jaren, onder den invloed van de in ons land zoo veranderlijke weêrsgesteldheid, en zonder behoorlijke afsluiting tegen de werking der buitenlucht, moesten blijven liggen. Het behoeft geen betoog, dat deze afdeeling der verzameling de nadeelige gevolgen van dien toestand maar al te zeer heeft ondervonden en de meeste voorwerpen de blijken dragen van hetgeen zij in die jaren van druk hebben moeten verduren.

Wij mogen aannemen dat alleen het voortdurend verblijf van den heer VON SIEBOLD buiten 's lands verhinderde, dat in het lot der door hem verzamelde schatten gedurende zoo vele jaren eenige verbetering werd aangebragt, daar hem de gebreken van het locaal, of liever de volslagen onbruikbaarheid voor het doel, waartoe het dienstbaar was gesteld, niet genoeg door eigen ondervinding bleken. Misschien ook vestigde hij zijne uitzigten op de stichting van een algemeen ethnograpisch museum, waarin dan al de in het land aanwezige verzamelingen vereenigd konden worden. Stelde hij zich zoo doende, terwijl hij op de verwezenlijking van zulk een gewenscht plan hoopte, het verblijf der Japansche verzameling in het bewuste gebouw als kort en slechts tijdelijk voor, hij vond zich in die hoop te leur gesteld, en zou voorzeker verbetering in den ongelukkigen toestand hebben beraamd en aangebragt, wanneer de openstelling van Japan voor den wereldhandel niet een lang gekoesterd verlangen bij hem had opgewekt, om het land en het volk terug te zien, waar hij zoo vele schoone levensjaren aan het verzamelen van eenen schat van kennis en wetenschap had doorgebragt; het land en volk, waaraan zich voor hem zulke belangrijke herinneringen paarden, en waar hij nog vele vrienden kon wedervinden die zich om zijn onderwijs en leerrijken omgang, zoo naauw aan hem verbonden gevoelden, zich zoo hoog aan hem verpligt achtten. Met eenen mannelijken moed en eene geestkracht, die wij in iemand van zijnen leeftijd niet genoeg kunnen bewonderen, besloot hij tot de reis, die hem welligt voor altijd van den vaderlandschen bodem en van zijn gezin verwijderen zou; en met de hem eigene voortvarendheid had hij weldra al de noodige schikkingen getroffen om zijn vertrek voor te bereiden. Onder die schikkingen bekleedde ook de zorg voor de door hem met zoo veel moeite, kosten en zorgen verzamelde en door de Regering aan zijne bewaring toevertrouwde schatten eene voorname plaats. Overeenkomstig het voorstel van den heer VON SIEBOLD werd aan den ondergeteekende, als reeds belast met het bestuur eener aanzienlijke rijksverzameling, door Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken het tijdelijk beheer van de Japansche verzameling opgedragen; en toen de nieuwe bestuurder het beheer had aanvaard, wijdde hij in de eerste plaats zijne pogingen aan het opsporen van een ander locaal, beter geschikt dan het tot nog toe gebruikte, om aan de voorwerpen tot tijdelijke en veilige verblijfplaats te dienen, en den weetgierigen bezoekers den geheelen inhoud van al de afdeelingen toegankelijk te stellen.

De zaak gedoogde om vele redenen geene vertraging of lang beraad; de daarom werd, bij de zeer weinige gelegenheden die zich opdeden, de keuze gevestigd op een juist opengekomen gebouw, dat, aan de hoofdstraat in het beste gedeelte van de stad, en in de onmiddellijke nabijheid van het MUSEUM VAN OUDHEDEN gelegen, eene wel niet volkomen genoegzame, maar toch vrij wat grootere ruimte dan het huis in de Paardesteeg aanbood, en tevens de tentoonstelling van al de voorwerpen mogelijk maakte. De eigenaar bewilligde in eenige volstrekt noodige veranderingen, en de verzameling werd in de maand April van het vorige jaar in het nieuwe, voorloopig voor den tijd van twee jaren gehuurde locaal overgebragt. Reeds in de tweede helft van Julij waren de werkzaamheden voor het schikken, plaatsen en ten toon stellen der voorwerpen zoo zeer gevorderd, dat de meer uitsluitend op JAPAN betrekkelijke afdeelingen op den 18den dier maand voor algemeene bezigtiging konden worden geopend, onder de bepalingen, die in de *Nederlandsche Staatscourant* van den 15den Julij, n°. 166, werden bekend gemaakt. De laatste afdeeling, die der aan JAPAN CIJNSBARE LANDEN, en der VERGELIJKENDE ETHNOGRAPHIE, zal nog in den loop dezer maand in gereedheid gebragt, en daarmede het geheel voor het publiek zoo onbeperkt mogelijk toegankelijk gesteld worden. Dat de inrigting als RIJKS JAPANSCH MUSEUM VON SIEBOLD thans den naam van haren stichter in hare benaming

heeft opgenomen, kan als eene welverdiende hulde worden beschouwd, waarop de geleerde reiziger, die hare bestanddeelen met zoo veel kennis en oordeel bijeengebragt, en de door hem verzamelde bouwstoffen met zulk eenen schitterenden uitslag bewerkt en bekend heeft gemaakt, met het volste regt zijne aanspraken mag doen gelden.

Het spreekt van zelf, dat in een woonhuis, in welks verdeeling en inrigting geene of slechts zeer geringe wijzigingen konden toegelaten worden, eene streng wetenschappelijke en stelselmatige afscheiding der verschillende onderdeelen van de verzameling niet overal kon worden in het oog gehouden. Dit was te minder mogelijk, omdat wij geenen grond zagen, om van het uitmuntend geordende stelsel van schikking, zoo als dit door den heer VON SIEBOLD was aangenomen, af te wijken, en naar een ander om te zien, dat welligt met het thans in gebruik genomen locaal later in overeenstemming gebragt zou kunnen worden. De heer VON SIEBOLD had het geheel in vier groote afdeelingen ingedeeld. Tot de eerste afdeeling bragt hij de WETENSCHAPPELIJKE VOORWERPEN, handschriften, boeken, teekeningen, platen, munten en eenige oudheden. De tweede afdeeling bevat VOORTBRENGSELS VAN HET LAND, VAN DE NIJVERHEID DER INWONERS, KUNSTEN EN AMBACHTEN. De derde afdeeling levert eene verzameling van MODELLEN van gebouwen, schepen, werktuigen, gereedschappen en huisraad, of ook die WERKTUIGEN en het GEREEDSCHAP zelf; terwijl eindelijk de vierde afdeeling, gewijd aan de VERGELIJKENDE ETHNOGRAPHIE, de voorwerpen bevat van de CIJNSBARE EN AAN JAPAN TOEGEVOEGDE LANDEN, alsmede die van andere volken en landen.

Wij zullen hier eene opgaaf laten volgen van de wijze waarop de voorwerpen dier vier groote afdeelingen, waarvan elke wederom in onderscheiden kleinere onderafdeelingen gesplitst is, in de verschillende zalen van het gebouw thans zijn ingedeeld, en kunnen dan tevens een overzigt geven van den rijken inhoud van het geheele Museum, met aanduiding van eenige stukken, die vooral de aandacht tot zich mogen trekken.

Van de drie beneden zalen: I, II, III en de vier boven vertrekken: IV, V, VI op de eerste, en VII op de tweede verdieping, is een klein vertrekje n°. IV, als BIBLIOTHEEK, en tot plaatsing van de HSS., DRUK- en PLAATWERKEN ingerigt. Men bevroedt van zelf dat die voorwerpen over het algemeen ter tentoonstelling en voor eene vlugtige beschouwing weinig geschikt zijn, en meer uitsluitend voor studie en bedaarde wetenschappelijke onderzoekingen dienen. Bij afwisseling zullen evenwel uit dat vertrek eenige der meest belangrijke voorwerpen in de zaal n°. V zigtbaar worden gelegd. De rijke inhoud dier boekerij kan gekend worden uit den *Catalogus librorum MSS. Japonicorum*, door Dr. HOFFMANN bewerkt en door den heer VON SIEBOLD in 1815 uitgegeven. Zij bevat:

Encyclopediën, daaronder de Chineesch-Japansche Encyclopedie, in 80 deelen, van welk beroemd werk in 1847 nog slechts 3 exemplaren in Europa aanwezig waren.

Geschiedkunde, als mythologische, geschiedkundige werken en tijdrekenkundige tabellen.

Aardrijkskunde, waaronder eene beschrijving van de provincie Jamato in 7 deelen, met fraaije afbeeldingen van beroemde plaatsen, tempels en gedenkteekens; eene beschrijving van de graven der Mikado's (de heilige keizers van Japan) en eene verzameling van teekeningen in kleuren van die oude grafheuvels; *kaarten*, zoo van geheel Japan, als van de verschillende provincien; plaatsbeschrijvingen en plans van onderscheiden beroemde steden: Myako (den zetel van den Mikado), Jedo (den zetel van den Sjogoen of wereldlijken keizer), Ohsaka, Nagasaki en andere; *gezigten* van landschappen, steden en plaatsen, bergen enz.; onder deze laatste eene verzameling van gezigten van den beroemden Fusi-berg (het Japansch Arkadie), van de hand van eenen der beste landschapteekenaars te Ohosaka. *Reisbeschrijvingen*, *wegwijzers*, zoo door het land als door het vaarwater langs de kusten. *Geschied- en aardrijkskundige werken* en *kaarten* van de *aan Japan toegevoegde en cijnsbare landen*; en *Europesche werken* en *kaarten*, in Japansche vertalingen uitgegeven.

Natuurkunde, zoo in het algemeen, als over bijzondere onderwerpen, waaronder zeer zeldzame monographien en een aantal werken met uitmuntend geteekende afbeeldingen van dieren en planten.

Taalkunde, spraakkunsten en woordenboeken, waaronder een „*nieuw verzameld Japans en Hollandsch woordenboek op last van den Vorst van Nakats Minamoto Masataka uitgegeven* in 5 dd. in 4°.; *Godsdienst en zedeleer*, zoo op de Sinto- als op de Boeddha-dienst betrekkelijk; daaronder vooral te noemen 5 dd. in 8°., met afbeeldingen van Boeddha beelden en sektehoofden.

Zedekundige geschriften en verhalen, waaronder vooral kostbaar twee HSS. met keurige in kleuren en goud geteekende miniaturen, het eene in 3 dd. 8°. een verhaal van eene beruchte vrouw aan het hof van eenen Mikado, het andere op drie lange rollen een geschiedkundigen roman bevattende.

Dichtkunde, dramatische, lyrische en andere gedichten; daaronder twee werken, het een in 30 het andere in 12 dd. 8°., met eene keur van de beste lierdichten, gedurende eene reeks van bijna duizend jaren bijeenverzameld.

Staatkunde, zeden en gebruiken, bestuur, politie, bouw- en krijgskunst. Onder de werken van statistiek munt bijzonder uit desta atsalmanak te Jedo in 1826 in 5 dd. 12°. uitgegeven, met beknopte statistiek van Japan, eene geslachtslijst van het toen regerende Sjogoens-huis, en van alle rijksvorsten, eene naamlijst van de rijksgrooten en hooge ambtenaren, hunne betrekkingen en bezoldigingen, de afbeeldingen van hunne eereteekenen en wapenen, enz. — *Staathuishoudkunde en nijverheid*, landbouw, waarvoor vooral belangrijk een werk in 30 dd. in 1825 onder bescherming van den vorst van Satsuma uitgegeven en met talrijke fraaije afbeeldingen versierd, een der volledigste boeken die in Japan over den landbouw geschreven zijn; kunsten, handwerken, ambachten en handel; de meeste hierop betrekkelijke boeken insgelijks met veelal keurige afbeeldingen toegelicht.

Penningkunde, beschrijvingen en afbeeldingen van oude en nieuwe Chinesche en Japansche munten en gedenkpenningen in Japansche verzamelingen; daaronder een werk in 7dd., 8°., in 1810 te Jedo verschenen, met eene volledige beschrijving en afbeelding van alle in Japan bekende zilveren en gouden munten, naar de oorspronkelijke in de verzameling van den Keizer. Merkwaardig is ook een werkje met de beschrijving en afbeelding van vreemde (Europesche) munten.

Genees-, heel- en artsenijkunde, daaronder uitvoerige verhandelingen over het algemeen in Japan gebruikelijke *naaldsteken* of de *acupunctuur* en het *moxa-branden*.

Plaatwerken, hand- en leerboeken voor de teekenkunst, houtsneêplaten naar vermaarde teekeningen zoo uit China als Japan; geschiedkundige prentenboeken, landschappen, stadsgezigten, kleederdragten enz.; en eindelijk

eenige *Tibetaansche* en *Mongoolsche* boekwerken, waaronder het zeer zeldzame Mani Gambum, in zilver op zwart papier geschreven, dat voor de kennis van de geschiedenis der oudste Boeddhistische leerstelsels voor eene der voornaamste bronnen gehouden wordt.

Aan de HSS. en boeken sluit zich met eenen naauw merkbaren overgang de sectie der *losse teekeningen* aan. Zij zijn door de drie beneden-zalen n°. I — III en de beide bovenvertrekken V en VI langs de wanden, en in het midden van de zolderingen afhangende, ten toon gesteld, wel in eene vaste rangorde, doch zonder dat het mogelijk was den aard der voorstellingen steeds in verband te houden tot de voorwerpen die zich in dezelfde kamers bevinden. Zij leveren afbeeldingen van *godsdienstige onderwerpen* van goden, priesters, monniken, tempels, kapellen, plegtigheden en feesten; van *zeden en gebruiken*, kleederdragten, bedrijven, landbouw, vischvangst en jagt, grondteekeningen van tuinen en landhuizen, ambachten, handwerken en werktuigen, wapenen en schepen. *Landschappen*, land- en zeegezigten. Voorstellingen van gelijken aard op Jezo, Karafto, de Kurilen, Koraï en de Lioe-kioe eilanden betrekkelijk. *Proeven van kunstwerk* van in 1823 — 1830 in Japan *levende teekenaars*, waaronder eene verzameling van teekeningen van de beroemdste meesters in Jedo, en van schetsen door de dus genoemde *snelschilders* vervaardigd. Teekeningen *bij feesten* en *plegtigheden in gebruik*, van geschiedkundigen of godsdienstigen aard, portretten, landschappen, dier- en bloemstukken; en mengelingen; teekeningen die *als geschenken in de Sinto-tempels* werden opgehangen, en teekeningen op *kerkvaandels*, *kamerschutten*, *waaijers* enz.; eindelijk eene verzameling van *Chinesche* teekeningen ter vergelijking met de Japansche, benevens eenige van *Koraï* en de *Lioe-kioe* eilanden. De waarde van deze in hare soort eenige verzameling wordt verhoogd, daar zij die niet enkel door den aard der voorgestelde onderwerpen erlangt, maar haar ook ontleent aan eene meestal uitmuntende bewerking, waardoor de teekeningen tevens als proeven van kunst beschouwd kunnen worden. Zeer vele dier, ook uit dit laatste oogpunt zich kenschetsende stukken, op zijde geteekend en van de hand van met roem bekende meesters, werden in Japan zelf tegen goud betaald. Vooral verdienen de gezigten op Jedo, van den hofschilder Hoksai, en die van den beroemden Fusiberg, door Tekkaï van Ohosaka, genoemd te worden; terwijl eene reeks van teekeningen van krabben en insekten, door den kunstenaar Testan naar de natuur en insgelijks op zijde vervaardigd, onder de beste behooren die Japan heeft opgeleverd.

In de bovenkamer n°. V zijn de MUNTEN, GEDENKPENNINGEN EN OUDHEDEN geplaatst.

Chinesche munten; in vroegere tijden in Japan in gebruik, als: de zoogenaamde Poe-munten, die meer tot het inruilen van waren, dan wel als eigenlijk gezegde munt dienden en volgens Chinesche oudheidkundigen tot meer dan 2200 jaren vóór onze tijdrekening zouden opklimmen; soortgelijke ruilmunten van de eerste eeuw onzer jaartelling; oude munten in de gedaante van kleine bronzen zwaarden, van de 11de tot de 3de eeuw vóór onze jaartelling; oude munten van ijzer of koper van de 3de eeuw vóór onze jaartelling; oude munten met aanduiding van het jaartal, beginnende met het eerste gedeelte van de 7de eeuw van onze jaartelling; munten met aanwijzing van jaartal en muntplaats, beginnende met de tweede helft der 17de eeuw. — Groote en kleine gedenkpenningen.

Japansche munten; oude met jaartal, beginnende met de 8ste eeuw na Christus, in koper en enkele in ijzer, sommigen ook in zilver gegoten; deze laatste zeer zeldzaam, als zijnde alleenlijk aan het hof van den Mikado in gebruik; munten van koper en ijzer van 1636—1822; eenige zeer zeldzame munten, die als matrijzen gediend hebben voor het gieten van munten; Chinesche munten, doch die in Japan gegoten zijn; gedenkpenningen tot godsdienstig gebruik uitgedeeld bij kerkfeesten en andere bijzondere gelegenheden. Eene fraaije en rijke reeks van oudere en nieuwere gouden en zilveren munten, van 1605—1812; onder de oudere, de gouden kobans en itsiboes; zilveren obans en kobans (zoogenoemde schuitjes) en de kotama's of kleine ronde gegoten zilverklompjes; onder de hedendaagsche gangbare, een paar groote gouden obans, een aantal gouden kobans en onderdeelen, zilveren schuitjes en kotama's, nisjoes en issjoes. — Verschillende proeven van *papiergeld*, als munt- of bankbiljetten in gebruik, en eindelijk munten van *Koraï*, de *Lioe-Kioe* eilanden en andere naburige landen.

Tot de OUDHEDEN zijn gebragt eenige bij de vroegste inwoners van Japan als kostbaarheden hoog geschatte voorwerpen, magatama's geheeten, die zij in de graven bij de overledenen plaatsen; eenige steenen wapens en werktuigen, zoogenaamde wiggen of donderbeitels en speren en pijlpunten van verschillende vormen en afmeting. Ter vergelijking zijn hierbij gevoegd eenige oude steenen wapenen en werktuigen van de Skandinaviers, in Denemarken opgedolven, en eenige andere uit de Caraïbische eilanden en uit Noord-Amerika; alsmede eenige van steen of van been van hedendaagschen oorsprong of nog in gebruik op de Aleoetische, de Pelew-eilanden enz.

De voorwerpen in de tweede afdeeling opgenomen en bestaande in de VOORTBRENGSELS VAN HET LAND, VAN DE NIJVERHEID DER INWONERS, KUNSTEN EN AMBACHTEN zijn, gedeeltelijk in de zaal, die voor de derde afdeeling bestemd is (de bovenkamer n°. VI), gedeeltelijk in de twee benedenzalen n°. II en III geplaatst. In kamer n°. VI, *ruwe stoffen*: uit het *dierenrijk*, voor kunsten en handwerken; geneesmiddelen. Uit het *plantenrijk*, voor voedsel, daaronder eene groote verscheidenheid vooral van theesoorten; eene keur van de meest gebruikte en bij ondervinding als werkzaam bevonden geneesmiddelen; stoffen om te weven en te spinnen; verwstoffen; monsters van timmerhout, bamboes, riet enz. Uit het *delfstoffelijk rijk*, tot huisselijk en geneeskundig gebruik.

VOORTBRENGSELS DOOR EENE EENVOUDIGE BEWERKING VERKREGEN: chemicalien en verwstoffen, alsmede eenige bijzondere voortbrengsels van Japan, die onder de twee voorafgaande hoofden niet gebragt konden worden; ook eenige uit China in Japan aangevoerde geneesmiddelen.

In de benedenkamers n°. II en III. VOORTBRENGSELS VAN KUNST EN NIJVERHEID, GROOTENDEELS UIT EENVOUDIGE STOFFEN VERVAARDIGD, leer, leerwerk, bontwerk, van haar en vederen; zijde en eenige andere stoffen voor spinnerij en verwerij, katoen, neteldoek, zijdewerken, enz.

Onder de laatste soort vooral merkwaardig de fraaije borduurwerken. Papier en voorwerpen van papier vervaardigd, boeken, houtsneêplaten, boekbinderswerk; van het papier eene rijke verscheidenheid van monsters in allerlei soorten en patronen. Touwwerk, matten, vlechtwerk van stroo, rotting, van eene brijonia-soort, van wilgenrijs, bamboes, daaronder keurig bewerkte voorwerpen van huishoudelijk gebruik, in allerlei, ook de fijnste soorten, doosjes, mandjes, volledige theetoestellen, enz.; kleine meubelen met boombast ingelegd; bloemen van het merg eener plant, doosjes van kalebassen en gereedschappen van het natuurlijk weefsel van den bezemboom; kastenmakers-, schrijnwerkers- en kunstdraaijerswerk in allerlei hout, bamboes, been, barnsteen en schelpen, snijwerk, in schildpad, ivoor en kokosnoten. Lakwerken, meubelen en allerlei kleine huisraad, daaronder vele even zeldzame als kostbare stukken, die alleen door vorsten en rijksgrooten gebruikt mogen worden, en ook een rijk versierd tafeltje en een kastje met goudlak bewerkt, afkomstig van den vorst van Satsuma; tafelgereedschappen, theegoed, saki-schalen enz., waaronder vooral te noemen een aantal uitmuntend bewerkte schenkbladen van allerlei grootte; een menigte voorwerpen als in mozaik met parelmoer en fijne houtsoorten ingelegd; twee schenkbladen in den vorm van den Fusiberg; een stel saki-schalen rood verlakt met afbeeldingen in goud van de merkwaardigste plaatsen tusschen Majako en Jedo, andere met zilver en goud ingelegd, en meer andere, alle volkomen goed bewaarde stukken; aan lakwerken in het geheel ongeveer 200 voorwerpen.

Oud en nieuw aardewerk, gebakken aarde, grof en fijn porselein en eenige glazen voorwerpen; allerlei huisraad, daaronder ook als zeer zeldzaam, eetschoteltjes van gewoon aardewerk waarop den Mikado en den Sjogoen het eten wordt voorgediend, voorwerpen tot sieraad als beeldjes, vruchten en bloemen of huisraad in kleiner model.

Huisraad, werktuigen en verscheidene kleine benoodigdheden van verschillende steensoorten, eenige geslepen en gesneden fijnere steenen.

Metaalwerk van *Sawa's* waarbij vooral kostbaar en zeldzaam, een groot aantal allerkunstigst ingelegde handvatten, pareerstangen, en beslegsels van sabels; slotjes van brieventasschen enz., voorwerpen van zilver, koper, staal en ijzer; onder de laatste eene reeks van keukengereedschap.

Vazen en andere gereedschappen voor huisselijk en godsdienstig gebruik, van brons, geel koper, tin en ijzer. Het is vooral in deze reeks dat de sierlijkste en kunstigst bewerkte voorwerpen gevonden worden; ruim een zestigtal bloemvazen, wierookvaten, wierookbranders in de gedaante van heilige en zinnebeeldige dieren, kandelaars, enz.

Het laatste deel der groote tweede afdeeling, de VOORWERPEN VAN KUNST EN NIJVERHEID UIT VERSCHILLENDE STOFFEN VERVAARDIGD bevattende, zijn in de benedenkamer n°. I ten toon gesteld. Zij bestaan uit kleedingstukken, kapsels, versiersels en andere benoodigdheden van gemak en weelde voor mannen en vrouwen, daaronder zeer kostbare en prachtige kleederen en waaijers, eene verzameling van 28 gekleede beelden als modellen van onderscheidene kleederdragten voor verschillende standen, bedrijven en jaargetijden.

Voorwerpen betrekkelijk tot de kami-dienst, kleine kapellen, beelden, lantaarns enz., en tot de boeddhadienst, waarbij vooral, en welligt als eenig, te noemen een boeddhistische huistempel of huisaltaar, met al zijn toebehooren, van heerlijk lakwerk; een twintigtal kleine kastjes met beelden van de voornaamste beschermheiligen, enz. Godsdienstig gereedschap, waarbij eene offertafel met toebehooren. Wapenen, vooral kostbaar om den verboden uitvoer; daaronder rijk versierde sabels en een helm van den Sjogoen — muziek-instrumenten voor godsdienstig en bijzonder gebruik; slag-, snaar-, strijk en blaas-instrumenten, trommen, bekkens, clavicordes, cithers, viool, fluiten, schalmeijen, hobo's, trompet en bellen. — Natuur- en wiskundige, heelkundige en andere werktuigen: kompassen, maten en gewigten, doosjes met instrumenten voor het naaldsteken (de acupunctuur) en andere heelkundige bewerkingen, en modellen met aanwijzing van de plaatsen op het ligchaam waar het naaldsteken en de moxabranding behooren te worden toegepast. Eindelijk nog eenig speelgoed, enz. zoo voor volwassenen als voor kinderen; waarbij een groot aantal kunstig in papierdeeg nagebootst suikergebak en andere eetwaren.

De derde afdeeling omvat eene rijke verzameling van MODELLEN, van gebouwen, gereedschappen, werktuigen enz. of ook dat GEREEDSCHAP en die WERKTUIGEN zelve; zij is geplaatst in de bovenzaal n°. VI. Modellen van gebouwen: kapellen, woonhuizen van aanzienlijken, fabrieken, winkels, bad- en waschhuis, enz., alle te zamen eene Japansche straat vormende. Een groot lusthuis, een grafberg met kapel, grafteekens, enz. Waterbouw, verschillende molens, eene zoutfabriek met hare dijken en sluizen; de beroemde brug te Seta. Schepen, vervoermiddelen over land, pakkisten, pakmanden, enz. andere werktuigen als brandspuiten, enz. Gereedschap van landbouw, vischvangst en ander huisselijk bedrijf, daaronder 56 stuks modellen fraai verlakt en gedeeltelijk met verguld koperen beslag, van alle meubelen die bij de vermogende Japanners gevonden worden en van alle lakwerken in Japan in gebruik; spin- en weefgetouwen voor allerlei stoffen, zijde, katoen, stroo, enz. met het daarbij behoorend gereedschap, werktuigen voor het vervaardigen van papier pannen-, potten- en porselein-bakkerijen, saki- en sojaziederijen; alle benoodigdheden voor het lakken, inleggen met parelmoer, enz. voor het vervaardigen van waskaarsen, saffloersbereiding, verwen en bedrukken van katoen en andere stoffen met verschillende patronen, enz.

De laatste of vierde groote afdeeling voor de VERGELIJKENDE ETHNOGRAPHIE is in zaal VII, op de tweede bovenverdieping geplaatst. De tot haar behoorende voorwerpen zijn voor elk bijzonder volk in eene gelijke rangorde, maar overeenkomstig het gebruik waartoe zij bestemd, niet naar de stoffen waaruit of de wijze waarop zij vervaardigd werden, gerangschikt.

Achtereenvolgens vinden wij: kleedingstukken, wapens, huisraad, gereedschap, enz. van Jezo en de zuidelijke Kurielen, van Koraï, van Siberie, de Mongolen uit Kamschatka, als zeer zeldzaam eene volledige kleeding van eenen Sjaman of Kamschatkaschen toovenaar; van de Kalmuken en Bureten, eene volledige en talrijke verzameling van Lama-afgoden, godsdienstig gereedschap, muziek-insrumenten, afkomstig uit Tibet, en in de tempels van genoemden volksstam ten noorden van het Baikalmeer voorhanden; uit de Russisch-Amerikaansche bezittingen, van de Tsjoektsjen aan de Beringstraat en van de Aboeten; uit Tibet een volledig stel fac similes van de masken die in de Lama-kloosters dienen bij de vertooning van godsdienstige tooneelspelen, kleedingstukken, wapens, huisraad, enz. van Timor, Rottie, Solor, Savo, Kiser, Flores, Sumbawa, Poelo-dauwn, Randjona, de Aroë-eilanden, Java, Nieuw-Guinea (Oetanata en Doerga, Kajoe Masoegie), Nieuw-Britannie, de Schippers-eilanden, Noekahiwa, Nieuw-Zeeland en Haïti.

Uit dit oppervlakkig overzigt zal men eenigzins kunnen oordeelen over den rijkdom en de verscheidenheid die het Museum, waarin zonder de dubbelen mede te rekenen, ongeveer 5000 voorwerpen bijeengebragt zijn, den weetgierigen bezoeker aanbiedt. Wil men in het gebouw de voorwerpen zelve met het meeste nut bezoeken, dan begeve men zich eerst naar de eerste verdieping, in zaal V (*munten en boeken*), vervolgens naar zaal VI, (ruwe stoffen, dan naar benedenzaal II en III (*voortbrengsels van kunst en nijverheid*), en kamer n°. 1 (als voren, doch uit verschillende stoffen vervaardigd), hierna wederom naar de bovenzaal n°. VI, voor de *modellen, werktuigen* enz., om dan in de bovenkamer n°. VII met de voorwerpen van de *vergelijkende ethnographie* zijne bezigtiging te eindigen.

Wij willen thans nog in het kort vermelden, op welke wijze het Museum sedert de overdragt aan het Rijk, nog eenige, en daaronder enkele niet onbelangrijke vermeerderingen heeft erlangd.

Aan den heer TEXTOR, die als agent op rekening van de heeren VON SIEBOLD en BLUME, eenen tijd lang in Japan is werkzaam geweest voor het opzamelen van zaden en planten ten behoeve van de *Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot aanmoediging van den tuinbouw te Leiden*, was ook door het Ministerie van Kolonien de verzameling en overzending opgedragen van voortbrengselen van het land en voorwerpen van kunst en nijverheid, wier kennis voor den Nederlandschen handel en het fabriekwezen van belang geacht kon worden. Van die voorwerpen werd in 1845 in het gebouw, waarin toen nog de von Sieboldsche verzameling bewaard, doch waarvan door de verplaatsing der studenten-societeit het benedengedeelte opengekomen was, gedurende eenigen tijd eene tentoonstelling gehouden. Nadat zij tot dat doel hadden gediend, zijn zij meerendeels te 's Gravenhage in openlijke veiling verkocht, doch na terughouding van een groot aantal en daaronder ook zeer zeldzame stukken, die op voorstel en overeenkomstig de aanwijzing van den heer VON SIEBOLD, bij gunstig besluit van Zijne Excellentie den Minister van Kolonien aan het Japansch Museum werden toegevoegd. Deze aanwinst leverde zeer gewenschte aanvullingen en rijke bijdragen voor de onderscheidene onderafdeelingen der verzameling.

Door den heer A. LEHMAN DE LENSFELD, officier der Nederlandsche Marine, werd een zeekompas geschonken, dat hij in 1828 aan boord gevonden had van eene op de kust van Borneo genomen rooverspraauw.

Van dr. J. HOFFMANN, thans hoogleeraar te Leiden, twee Japansche boekdeelen, afkomstig uit de verzameling van wijlen baron VAN DER CAPELLEN; zijnde het vierde en het zevende bedrijf van het Japansche tooneelstuk Tsiu-singura; ter gedeeltelijke aanvulling van een 1ste bedrijf, dat op den *Catalogus Librorum MSStorum Japonicorum* onder n°. 379 vermeld, uit de verzameling van VAN OVERMEER FISSCHER toen nog bij het Japansch Museum aanwezig was, doch thans zich niet meer aldaar bevindende, welligt tot de verzameling waartoe het behoorde, is teruggekeerd.

Van den heer J. H. BALFOORT te Utrecht, een klein rond zilveren muntje of kotama, en twee platte koperen munten met vierkante opening in het midden.

Van het MUSEUM VAN OUDHEDEN te Leiden, op magtiging van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, uit de verzameling van wijlen den oud-resident DOMIS, eene groote, vierkante in het midden pyramidaalvormig oploopende Chinesche (?) uit eén mengsel van tin en koper vervaardigde en van Java overgebragte munt.

In het afgeloopen jaar van mr. J. A. A. LEEMANS, oud-advocaat-generaal bij het hooggeregtshof in Nederlandsch Indie te Voorburg, een fraai geschreven Japansch schrift-alphabet, eene houtsnede van eene oude metalen klok, in zee opgevischt en in den temed Onojo op den weg van Takasago naar Kakogawa, als eene kostbaarheid bewaard; eene houtsnede met afbeeldingen van verschillende kunsten van eenen afgerigten vogel, en negen in kleurdruk uitgevoerde houtsneden met voorstellingen van personen, kleederdragten, enz., van verschillende landen, waarbij vooral de afbeeldingen van Hollanders, onder anderen een Hollander met vrouw en kind, vrij koddig zijn. Al deze platen waren door den schoonvader van den gever, wijlen het oud-opperhoofd op Desima, den heer P. A. BIK, uit Japan medegebragt.

Eindelijk heeft Zijne Excellentie de Minister van Staat, Minister van Kolonien, in overleg met Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken bepaald, dat eene niet onaanzienlijke verzameling van onlangs uit Japan ontvangen boeken, even als eenige andere die in 1858 aan het Departement van Kolonien waren overgezonden, in het Japansch Museum eene plaats zal erlangen nadat die werken door den hoogleeraar HOFFMANN onderzocht zullen zijn.

Als bijdrage tot de afdeeling der VERGELIJKENDE ETHNOGRAPHIE mogen wij vermelden:

een monster *papier* van *boombast*, op nieuw Zeeland vervaardigd, geschenk van wijlen den oud-advocaat fiskaal aan de Kaap de Goede Hoop mr. D. DENYSSEN;

een *rijzadel* van de inwoners van het eiland Haïti medegebragt van eene reis door de Antilles en geschonken door den heer MARIS; en

zes zeer fraai bewerkte fac-similés van *masken*, zoo als die door de monniken in enkele Boeddhistische Lama-kloosters in Tibet, bij de vertooning van godsdienstige tooneelspelen gebruikt worden. Deze facsimilés waren aan Zijne Majesteit den Koning voor een der Nederlandsche Museums ten geschenke aangeboden door de gebroeders H. EN R. VON SCHLAGINTWEIT, bekend door hunne reizen en onderzoekingen in het Asiatisch Hoogland. Zij zijn vervaardigd naar de zeer zeldzame oorspronkelijke maskers, die genoemde reizigers van de Lama's in het klooster Himes bij Leh in Ladak in Tibet, verkregen en naar Europa overgevoerd hadden.

Bestaat of ontstaat van lieverlede bij onze landgenooten de overtuiging dat een Museum voor de algemeene vergelijkende land- en volkenkunde, vooral met betrekking tot de niet-Europesche gewesten, eene hoogst nuttige inrigting is, die zoowel voor de wetenschap, als voor den handel en de nijverheid rijke vruchten bieden, tot vermeerdering en uitbreiding van kennis onmisbare bouwstoffen aanbrengen zal, dan mogen wij het overbodig achten, om er op aan te dringen, dat ieder die daartoe in de gelegenheid is gesteld, door zijne bijdragen en geschenken medewerke, om de reeds verzamelde schatten te vermeerderen en aan te vullen, of de daarvoor geschikte voorwerpen, onder behoud van eigendomsregt, ter tentoonstelling, bij het JAPANSCH MUSEUM in bewaring te geven, tot dat eenmaal een groot doel bereikt, en een algemeen ETHNOGRAPHISCH RIJKS-MUSEUM gesticht wordt, waarin al de thans nog verspreid blijvende

verzamelingen eene waardige plaats erlangen kunnen. Het Koninklijk Zoölogische genootschap *Natura Artis Magistra* te Amsterdam gaf in het verleden jaar een navolgenswaardig voorbeeld, toen het een aantal merkwaardige steenen beelden van Java, uit zijne verzameling, in bewaring afstond BIJ HET MUSEUM VAN OUDHEDEN TE LEIDEN. Wij nemen de vrijheid ook de belangen van het RIJKS MUSEUM VON SIEBOLD, in gelijk opzigt, en in het algemeen aan de krachtdadige medewerking van onze landgenooten aan te bevelen, en rigten onze bede in de eerste plaats tot de ambtenaren en handelsagenten in de Nederlandsche kolonien, onze vaderlandsche handelaars en zeevarenden, maar verder ook aan allen, die in de gelegenheid zijn om aan onzen wensch zonder te groote opofferingen te voldoen.

De Directeur van het Museum van Oudheden,
waarnemend Directeur van het Rijks Japansch
Museum von Siebold te Leiden,
C. LEEMANS.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN JUSTITIE.

De Minister van Justitie brengt bij deze ter kennis van hen die daarbij belang mogten hebben, dat hij zijne gewone Audientie in plaats van des Dingsdags, *voortaan* zal houden *des Woensdags, 's namiddags ten een ure.*

's Gravenhage, den 8sten Mei 1860.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Zeeland.*

AANBESTEDING.

Op Vrijdag, den 25sten Mei 1860, des voormiddags ten 11 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in de provincie Zeeland, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het IIde district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Middelburg, worden Aanbesteed:

het Leveren en Inhangen van een paar Nieuwe Ebdeuren voor de Oostelijke Buitensluis op het kanaal van Neuzen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

Het Bestek ligt ter lezing aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zeeland te Middelburg, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende den vierden en derden dag vóór de besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere inlichtingen te bekomen zijn aan het bureau van den Hoofdingenieur van den Waterstaat, Jhr. J. R. T. Ortt te Middelburg en bij den Ingenieur H. S. J. Rose te Neuzen.

's Gravenhage, 28 April 1860.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. VAN HEEMSTRA.

MINISTERIE VAN MARINE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat ten gevolge van het om de Oost overwerken der Westplaat in het Goereesche Gat, de 2de en 3de Witte ton zijn verplaatst moeten worden, liggende dezelve nu op de navolgende merken:

de 2de Witte ton: de toren van Rockanje een en een halve scheepslengte beoosten van het Peschuis in 28 palmen diepte met laag water; en

de 3de Witte ton: de toren van Monster aan het hangen van den Hoek van Holland in 20 palmen diepte met laag water, terwijl bij beide tonnen de ijzeren lichtopstand even vrij aan den Westkant van het lichthuisje staat.

Men wordt mits dezen gewaarschuwd om zorg te dragen vooral niet verder door te laten staan dan de lichten in elkander, daar men dan aan den kant van het vaarwater tegen de Witte tonnen aanzeilt.

's Gravenhage, den 17den April 1860.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSIJ.

MINISTERIE VAN KOLONIEN.

KOLONIAAL MILITAIR INVALIDENHUIS.

Aanbesteding.

Op Vrijdag den 18den Mei 1860, des middags ten 12 ure, zullen, onder nadere goedkeuring van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Kolonien, in bijzijn van den Rijks-bouwmeester, belast met de stichting van voornoemd gebouw, aan het locaal van het Departement van Kolonien te 's Gravenhage worden aanbesteed:

de onderscheidene werken en leverantien, ter stichting van een Koloniaal Militair Invalidenhuis op Bronbeek, aan den weg tusschen Arnhem en Zutphen.

Deze aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

Het bestek ligt ter lezing aan het locaal van het Ministerie van Kolonien, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Gelderland te Arnhem, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Kunnende 14 dagen vóór de besteding de noodige informatien te bekomen zijn bij den Rijks-bouwmeester belast met de stichting van voornoemd gebouw, W. N. Rose te 's Gravenhage, bij wien tevens op aanvrage de plans, opstand- en doorsnede-teekeningen verkrijgbaar zijn tegen betaling van ƒ 10; de detail-teekeningen liggen ter inzage ten zijnen burele; de gegadigden kunnen desverkiezende daarvan afschriften doen maken.

's Gravenhage, den 3den Mei 1860.

De Minister van Staat, Minister van Kolonien,
ROCHUSSEN.

REGISTRATIE EN LOTERIJEN.

Bij de *Tiende* trekking der *Vijfde* Klasse van de 241ste *Staats-Loterij*, op Dingsdag den 8sten Mei 1860, zijn prijzen van duizend gulden of daarboven te beurt gevallen aan de navolgende nommers:

N°. 12051 een prijs van 1000 gulden,

De Directeur der Staats-Loterij,
J. H. FRIESWIJK.

*** De Militaire Onder-intendant der 1ste klasse, belast met het toezigt over het beheer der Garnizoens-bakkerij te Utrecht, zal, onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Oorlog, op Woensdag den 23sten Mei 1860, ten dienste dier bakkerij, aanbesteden de Leverantie van:

10 Last	Jarige Rhijn-tarwe,	wegende minst.	77 pd.	het Mud;
6 »	Zeeuwsche Tarwe,	»	» 74	» »
4 »	en 6 Mudden Jarige Rogge,	»	» 72	» »

De Voorwaarden tot deze Aanbesteding liggen, van den dag der aankondiging dezer, op het Bureau van voornoemden Intendant voor de Gegadigden ter lezing; zullende wijders de Monsters en de Omslag van het Inschrijvingsbiljet van hetzelfde Merk voorzien moeten wezen.

Utrecht, den 7den Mei 1860.

De Intendant voornoemd,
M. DE RAS.

OPENBARE AANBESTEDING.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Utrecht zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar aanbesteden,

eene Verving van werken, onder het beheer der Genie te Utrecht.

Deze Aanbesteding zal geschieden den 16den Mei 1860, des morgens ten elf ure, in het Hôtel de l'Europe bij den Logementhouder A. van Stuivenberg, aan het Vreeburg te Utrecht, alwaar van den 8sten Mei 1860 het bestek zal liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Utrecht.

*** Het Dijksbestuur van de Zeven Grietenijen en de Stad Sloten C. Z. (provincie Friesland) verlangt aan te besteden de levering van 2000 stuks 7 el 1 palms, 260 stuks 6 el 2 palms, 1975 stuks 5 el 3 palms, 870 stuks 4 el 7 palms, 2160 stuks 4 el 1 palms, 3600 stuks 3 el 5 palms, 11315 stuks 2 el 6,5 palms, 6260 stuks 2 el 3,5 palms en 9100 stuks 2 el 0,5 palms grove dennen Inlandsche of Rhijnsche palen, die op de helft der lengte 22 duimen zwaar zijn gemeten zonder den bast, regt van stuk en stevig van top, te leveren vóór den 15den Junij en vóór den 15den Julij 1860 telkens de helft.

Gegadigden worden verzocht de Inschrijvingsbiljetten in te leveren vóór iedere soort afzonderlijk vóór den 20sten Mei 1860 ter Secretarie van het Dijksbestuur in de Lemmer, alwaar nadere informatien te bekomen zijn.

Het Dijksbestuur voornoemd,
M. VAN HELOMA, *Voorzitter.*
Ter ordonnantie van hetzelve,
WAUBERT DE PUISEAU, *Secretaris.*

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** In den jare 1800 zestig, den vijfden Mei, ten verzoeke van Mr. *Jacobus Wertheim* Jzn., Advocaat, wonende alhier op de Heerengracht bij de Oude Spiegelstraat, in qualiteit als bij beschikking der Arrondissements-regtbank te Amsterdam van den derden Mei 1800 acht en vijftig (behoorlijk geregistreerd) benoemd tot Curator over de onbeheerde Nalatenschap van wijlen *Laurentius de Coster*, kiezende de Requirant ten deze woonplaats ten Kantore van den door hem op na te melden Dagvaarding gesteld wordende Procureur *Johannes Gerardus Kuhn*, op de Raamgracht, n°. 553, te Amsterdam, en uit krachte eener beschikking door de Arrondissements-regtbank te Amsterdam den zes en twintigsten Maart 1800 zestig op het daartoe door den Eischer gedaan verzoek verleend, behoorlijk geregistreerd,

Heb ik *Johannes Samuel Stadig*, Deurwaarder bij de Arrondissements-regtbank te Amsterdam, wonende aldaar op den Singel bij de Vijzelstraat, n°. 31, hebbende voor dezen jare nog geen patent ontvangen,

Gedagvaard:

Alle zoo bekende als onbekende of afwezige belang hebbende bij de Boedel en Nalatenschap van wijlen genoemden *Laurentius de Coster*, in leven Kleermaker, gewoond hebbende en den zeventienden April 1800 acht en vijftig overleden te Amsterdam op de Oude Turfmarkt, Exploit doende aan den Edel Achtbaren Heer Officier van Justitie bij de Arrondissements-regtbank te Amsterdam en bij aanplakking aan de Vergaderplaats der Regtbank, mitsgaders nog bij plaatsing in de *Nederlandsche Staats-courant*, als daartoe bij de in den hoofde dezer gemelde beschikking aangewezen,

Om vóór Dingsdag den vierden September 1800 zestig Procureur te stellen en denzelve op dien dag, des morgens ten elf ure, te doen verschijnen ter Teregtzitting der Eerste Kamer der Arrondissements-regtbank te Amsterdam, gehouden wordende in het Geregtsgebouw op de Prinsengracht aldaar; — ten einde:

aangezien de Eischer, in zijne qualiteit van Curator in de onbeheerde Boedel en Nalatenschap van wijlen *Laurentius de Coster*, Rekening en Verantwoording verlangende te doen, naar aanleiding van Art. 784 en volgende van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering aan gemelde Regtbank heeft verzocht de bepaling van den termijn, tegen welken alle zoo bekende als onbekende of afwezige belanghebbenden bij openbare Dagvaarding zullen worden opgeroepen:

aangezien de Regtbank, op dat verzoek beschikkende, heeft bevolen dat de Gedaagden zullen worden Gedagvaard op den termijn van drie maanden, met last dat de te doene Dagvaarding zal worden geplaatst in de *Nederlandsche Staats-courant*,

Mitsdien bij Vonnis van gemelde Regtbank (nadat de, bij de wet bevolen tweede openbare Dagvaarding zal hebben plaats gehad) een Regter-commissaris zal worden benoemd, ten wiens overstaan door den Eischer binnen den termijn bij dat Vonnis te bepalen zal worden gedaan en gegeven behoorlijke Rekening en Verantwoording van

de door hem Eischer in zijne genoemde qualiteit gevoerde administratie over den Boedel van genoemden nu wijlen *Laurentius de Coster* met last aan de Gedaagden tot het opnemen en sluiten van die rekening voort te procederen, op den voet en de wijze bij het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering bepaald, ten einde na adjustement van gemelde rekening al hetgeen tot gemelden Boedel is behoorende tegen behoorlijke kwijting en décharge aan de daartoe geregtigden af en over te geven, alles met veroordeeling van die der partijen welke deze vordering mogt tegenspreken in de kosten van dit Regtsgeding, die in ieder geval als kosten van Boedelredding aan den Eischer zullen worden gerefundeerd.

En heb ik Deurwaarder voornoemd den Gedaagden aangezegd dat gedurende den loop der termijnen de Rekening en Verantwoording met de bescheiden ter Griffie van gemelde Regtbank zullen worden nedergelegd en eindelijk behalve de hiervoren gemelde plaatsing en aanplakking nog afschrift dezer ter hand gesteld aan den Edel Achtbaren Heer Officier van Justitie bij gemelde Regtbank, die ten blijke daarvan het oorspronkelijke met *gezien* heeft geteekend.

De kosten in debet zijn f 7.55[5]. J. S. Stadig, *Deurwaarder.*

Sal.	f 5.45	Gezien en afschrift overgenomen door ons Officier
Vac..	0.90	van Justitie bij de Arrondissements-regtbank te
Versch. . . .	1.20[5]	Amsterdam, den vijfden Mei 1800 zesteg. (Get.)
		H. A. Hartogh.
	f 7.55[5]	

[Kosteloos.]

*** Op heden Woensdag, den vijf en twintigsten April 1800 zestig ten verzoeke van 1°. *Harmina Geerts Kars*, Ehevrouw van en ten deze gesterkt door haren Eheman *Roelf Hemmes Zoutman*, beiden wonende te Veendam, 2°. *Roelf Geerts Kars*, van beroep Schipper, wonende te Veendam, domicilie in dezen kiezende ten huize van den Deurwaarder *Klaas Caspers Bloupot*, wonende te Winschoten, en tot Procureur stellende Mr. *Marcus van der Tuuk*, Procureur bij de Arrondissements-regtbank te Winschoten,

Heb ik *Jan Fokkes Warnders*, Deurwaarder bij de Arrondissements-regtbank te Winschoten, wonende te Wildervank,

Gedagvaard:

Tieme Geerts Kars, Zeeman, gewoond hebbende te Veendam, doch thans afwezig,

Om op Woensdag, den twaalfden September 1800 zestig, des morgens ten tien ure, te verschijnen voor de Arrondissements-regtbank te Winschoten, zitting houdende te Winschoten in derzelver gewoon locaal van Teregtzittingen in het gebouw van Justitie te Winschoten; — ten einde alsdan:

aangezien de opgeroepene Broeder van mijne Requiranten, wonende te Veendam, doch wiens verblijfplaats thans is onbekend, den elfden Augustus 1800 een en vijftig van Amsterdam is vertrokken als schepeling aan boord van het Nederlandsch Barkschip *Caméléon*, Kapitein *Verwey*, gedestineerd naar Liverpool en verder naar Singapore, zonder volmagt te hebben achtergelaten of orde op het beheer zijner goederen te hebben gesteld;

aangezien het eenige berigt hetwelk bij Eischers is ingekomen, is een brief van den 17den Augustus 1800 een en vijftig, geschreven van de reede van Texel en gerigt aan zijne ouders en familie, luidende de registratie van dien brief: » geregistreerd te Zuidbroek, een half blad, zonder renvooi, den drie en twintigsten April achttien honderd zestig, in deel 25, folio 106 verso, vak 2; ontvangen voor regt f 0.80, voor 38 opcenten f 0.30 1/2, te zamen een gulden tien en een halve cent. (Get.) *P. M. van der Haer*";

aangezien later van den opgeroepene geen berigt bij eischers of hunne bloed- of aanverwanten is ingekomen en hun mede onbekend is, dat er eenig berigt van zijn leven of dood bij anderen is ontvangen, zoodat het hun onbekend is of de opgeroepene nog leeft of overleden is;

aangezien de eischers er belang bij hebben, als vermoedelijke erfgenamen van den opgeroepene, dat verklaard worde dat genoemde opgeroepene vermoedelijk is overleden;

aangezien de eischers verlof hebben gevraagd en bekomen van bovengenoemde Regtbank bij de bovengemelde dispositie, om genoemden *Tieme Geerts Kars* bij openbare dagvaarding op te roepen, ten einde te bekomen zoodanige verklaring van vermoedelijk overlijden,

Van zijn aanwezen te doen blijken, bij gebreke waarvan door mijne requiranten zal worden gevraagd acte van zijne niet-verschijning en verlof tot het oproepen van den Gedaagde bij eene tweede openbare dagvaarding;

En heb ik Deurwaarder dit exploit gedaan door aanplakking aan de voorname Deur van het Gebouw van Justitie te Winschoten, alsmede aan het Gemeentehuis te Veendam, terwijl ik een afschrift van dit exploit heb gelaten aan den Heer Officier van Justitie, Ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij de Arrondissements-regtbank te Winschoten, sprekende met Z.E.A. op het parquet in persoon, die het oorspronkelijke met *gezien* heeft geteekend.

Zullende een afschrift van dit exploit worden geplaatst in de *Nederlandsche Staats-courant*, alsmede in de *Veendammer Courant*, dagbladen te dien einde aangewezen.

De kosten dezes zijn negen gulden drie en negentig een tweede cents.

J. F. Warnders, *Deurwaarder.*

Expl. . .	f 0.75	Onder staat: Gezien door ons Officier van Justitie
Zegels . .	1.38	bij de Arrondissements-regtbank te Winschoten. (get.)
Schrijfl. .	1.40	*H. Sypkens.*
Registr. .	1.10[5]	Verder staat: Geregistreerd te Zuidbroek, den zeven
Rep.. . .	0.10	en twintigsten April achttien honderd zestig, in deel
Afst.. . .	4.00	18, folio 190 recto, vak 6, een blad met twee ren-
Aanpl. . .	0.60	vooijen, ontvangen voor regt f 0.80 en voor 38 opcenten
Visa. . .	0.30	f 0.30[5], te zamen een gulden tien en een halve cent.
Port. . .	0.30	(get.) *P. M. van der Haer.*
	f 9.93[5]	

Voor afschrift conform,
Mr. M. van der Tuuk, *Procureur.*

*** Bij Acte, gepasseerd voor den Edel Achtbaren Heer Regter van het Kanton Haarlem, in dato den 30sten April 1860, is door *Theodorus Hendricus Gresnich*, zonder beroep, wonende te Haarlem, aan zijne Minderjarige Dochter *Eleonora Bernardina Antoinetta Maria Gresnich*, Handligting verleend tot de uitoefening van eene Koffijhuishouders- en Tappers-Affaire, het sluiten van alle daartoe betrekkelijke verbindtenissen, het aangaan van huurovereenkomsten en wijders met alle de regten bevoegdheden in Art. 484 Burgerlijk Wetboek omschreven.

De Griffier van het Kantongeregt te Haarlem
H. J. Moll.

*** Met onderling goedvinden is de Vennootschap tusschen de ondergeteekenden, op 1 Maart 1858 te Amsterdam aangegaan voor den tijd van vijftien jaren onder de Firma *van der Steen en Draijer*, ten doel hebbende de uitoefening eener Schuitenvoerderij, met den dag van heden zijnde 5 Mei 1860, Ontbonden met bepaling dat de nog loopende zaken door de beide Vennooten zullen worden geliquideerd onder hunne gezamenlijke handteekening met bijvoeging van de woorden » voor de Firma van der *Steen en Draijer* in liquidatie."

Geschiedende deze aankondiging ingevolge de wet.

Amsterdam, 5 Mei 1860.

H. van der Steen.
C. Draijer.

*** Bij Acte, op den 5den Mei 1860 voor den Notaris *D. van D*... te Amsterdam verleden, is tusschen de ondergeteekenden *August Hendrik Poppelbaum*, Suikerraffinadeur, en *Jan Hendrik Chrisstoffels* Andreaszoon, zonder beroep, beiden wonende te Amsterdam, aangegaan eene Vennootschap tot het gezamenlijk en voor gemeenschappelijke rekening uitoefenen en voortzetten der Suikerraffinaderij, vroeger ten name van den Heer *A. L. Poppelbaum* gedreven.

De Firma zal zijn *A. H. Poppelbaum en Cie.*, van welke ieder der ondergeteekenden de teekening zal hebben, doch welke Firma tot geene andere zaken of handelingen zal mogen worden gebruikt dan die de Vennootschap regtstreeks betreffen, en alzoo nimmer tot het opnemen van gelden, het aangaan van borgtogten, kanscontracten of gewaagde handelingen.

De Vennootschap is aangegaan voor den tijd van 5 achtereenvolgende jaren, ingegaan 1°. Mei 1860, met bepaling dat, wanneer door geen der Vennooten vóór 1°. November 1864 eenige schriftelijke opzegging zal hebben plaats gehad, de Vennootschap zal moeten gerekend worden voor één jaar op den bestaanden voet te zijn geprolongeerd, en zoo vervolgens van jaar tot jaar.

A. H. Poppelbaum.
J. H. Chrisstoffels Az.

*** De bekende en onbekende Crediteuren van de onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap van wijlen Mejuffrouw *Helena Olingius*, in leven Weduwe van den Heer *Anthonie Hendrikus Stappershoeff*, Winkelierster, gewoond hebbende in de Lange Poten te 's Gravenhage en aldaar op den 9den October 1859 overleden, worden bij deze Opgeroepen om op Zaturdag den 19den Mei 1860, des namiddags ten een ure, te verschijnen in het Venduhuis der Notarissen in de ...belstraat te 's Gravenhage, ten einde op te nemen de Rekening en Verantwoording van het beheer, hetwelk de Beneficiaire Erfgenamen hebben gehad, terwijl daarna, zoo er geen verzet heeft plaats gehad, aan de Crediteuren naar rato van ieders regt uitbetaling zal worden gedaan voor zoover het saldo strekken zal. Kunnende van dezelve Rekening en Verantwoording en de daartoe behoorende bewijsstukken gedurende acht dagen te voren inzage worden genomen ten Kantore van den Notaris *Schmolck*, in het Noordeinde, n°. 88, te 's Gravenhage.

STOOMSCHROEFSCHOONERREEDERIJ.

De Ondergeteekende, benoemd bij dispositie der Arrondissements-regtbank alhier, dd. 19 Maart 1860, tot Curator over de geabandonneerde eigendommen der Stoomschroefschoonerreederij, heeft de eer allen die eenige Schuldvordering tegen gezegde Reederij hebben, benevens allen, die eenige gelden of goederen verschuldigd zijn aan gezegde Reederij, uit te noodigen, om de bewijzen hunner Schuldvordering over te leggen, en het bedrag van het door hen verschuldigde op te geven ten Kantore van do Ondergeteekende, Singel bij de Oude Spiegelstraat, KK, n°. 58, zullende daartoe worden gevaceerd op Maandag 14 en 21, benevens op Donderdag 31 Mei, des voormiddags van ... tot 12 ure.

De Curator voornoemd,
Mr. E. N. Rahusen.

TELEGRAPHISCHE BEURSBERIGTEN.

Dingsdag 8 Mei 1860.

Amsterdam.

	pCt.			
Nederl. W. Sch.	2 1/2	63 15/16	64	—
Dito dito	3	76	76 1/8	—
Dito dito	4	98 3/4	98 7/8	98 3/4
Syndicaat	3 1/2	—	—	—
Handel-maatsch.	4 1/2	131	—	—
Belgie. Bij *Roth. schild.*	2 1/2	—	—	—
Rusl. Bij *Hope en C*°. 1798 en 1816	5	104 1/4	—	—
Dito 1828–1829.	5	—	—	—
Dito 1840. . . .	4	81 1/4	—	—
Stieglitz.	4	81 1/2	—	—
Dito 1854. . . .	5	90 3/8	90 1/2	—
Dito 1855. . . .	5	99 7/8	100	—
Engelsche	4 1/2	—	—	—

	pCt.			
Spanje. Nieuwe 3°/₀ thans. . .	1 3/4	36 1/2	36 3/4	36 [illegible]
Amortisable. . .		—	—	—
Buitenlandsche .	3	—	—	—
Binnenlandsche .	3	45 5/8	45 7/8	45 [illegible]
Portug. Te Lond.	3	44 1/4	44 3/8	—
Oostenr. Metall. 1816–1852 . .	5	49 3/8	49 3/4	49 [illegible]
Dito Zilv. Nation.	5	55 7/8	56 3/8	5[illegible]
Dito Zilver 1849-1854	5	70 3/4	71	—
Dito 1847-1852.	2 1/2	26 3/4	26 15/16	—
Mexico. Londen.	3	—	—	—
Grenada id. .	2 3/4	—	—	—
Venezuela id. .		—	—	—
Uitgestelde . . .		—	—	—

Londen.

Consols.	3	pCt.	95 1/8
Mexico.			21 3/4
Spanje	3	»	—
Dito	1 3/4	»	—
Venezuela			—
Uitgestelde.			—
Grenada			—

Parijs.

Fr. rente	3	pCt.	70.80
Fr. Créd. Mob.			—
Binnenl. Spanje . . .	3	»	47 1/4
Spanje	1 3/4	»	—
Russische Spoorwegen .			—

Antwerpen.

Metalliek.	5	pCt.	52 1/2
Nat. Metalliek	5	»	59 3/4
Binnenl. Spanje	3	»	46 [illegible]
Spanje	1 3/4	»	—
Credit Prost.			—

Weenen.

Metalliek.	5	pCt.	70.80
Idem Nationaal			80.80
Wissel Londen.			131.50

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.